

3/05/9

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

జనవరి నెల 7 తేది శనివారము   No. 223.
 చెన్నపట్టణము 1922 వ సం॥ జనవరి నెల 7 తేది శనివారము   నంచిక. ౨౩.
 దుర్బతినామ సంవత్సర పుష్యమాస శుద్ధ నవమి.

“ప్రశస్తమైన ఎన్ గల్ బర్లు” రైస్ మెషిన్ రి ధరలు

ప్రస్తుతము ఇంకను తగ్గించబడియున్నవి.

బాక్ స్టోను నూనెయంత్రములు

ఒక స్థలము నుండి మరియొక స్థలమునకు సులభముగా తీసికొని పోవుటకు వీలగునట్టియు, ఒకేచోట స్థిరముగా కదలకుండ ఆమర్చునట్టి ఆవిరియంత్రము, బాయిలరులు అతి చౌకధరలకు దొరక గలవు.

ఫోను నెం 108

నెం 9, నెకండు

తంతివిల్పానము, ఎంజిను మరదాసు

లైనుబీచ్,

మార్షల్ సన్ను ఆండు కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజినియరులు

కలకత్తా

మదరాసు

బెనగాళ

బొంబాయి

లాహోరు

తంజావూరు

అమృతాంజనము
 కలనాశకు ప్రసిద్ధి కెక్కిన ఇతర వనిధమైన నొప్పులను కూడా అమృతాంజనమును వానంత మాత్రమున వయమగుని సులభ నెల 0-10-0 అనాల.

మోహని తైలము
 నీచ 1-3 0.12-0

కాగుర తైలము
 నవ్వి 1-3 0.6-0

వండ్ల పొడి
 నవ్వి 1-3 0.2-0

అమృతాంజనము డిపో,
 బొంబాయి   మదరాసు.

ఒంటిపొక్కుతోటా తుపాకీలు (8068)   వ్యాపారములగు రివోల్వర్లు   విద్యుత్ విడుదలతోటా యెక్స్ ప్లోజివ్   [స్టాంప్ కము ౧౦౬౩ సం.]

ధరలు సరసము
 క్యేటలాగు ఉచితము.

విన్నవించుటకు వ్రాయుటకు వ్రాయుటకు

జులై. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మదరాసు

“కత్తికట్టలు”

వెదకత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగనైనవి. 1-3 రూ 4-8-0.

దేజను కొనువారికి 1టి ఉచితము. పోస్టల్ షిప్ మెంట్లు వేరే. వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అదాన్సు పంపవలెను. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండు కో, కట్టర్లు ఆండ్ లాక్ మేకర్లు etc. పెద్దాపురం, (గోదావరి జిల్లా) తెలిగ్రాఫ్ అడ్డెను: ఇండస్ట్రీస్ పెద్దాపురం.

మిత్రులందరి గుంథములు - గుంటూరు.

ఈ వార్షికోత్సవ కార్యక్రమము { ౧. ఆధిపత్యము   రూ. ౦-౧-౦   వాణిజ్య గాంధీ కృతములు.
 ౨. మామిడి పండ్లు   " ౦-౧-౦   " హిందీ మూలములను
 ౩. ఆరోగ్యసాధనము   , ౦-౧-౦-౦   " అనువాదములు. హిందీ కృతములు.
 ౪. విశిష్టతము (సంగం కథ)   ,, ౦-౨-౦   సింహపు కృతములను మూలములు.

ఇందువలన వచ్చు వస్తువులను దీనివలన వచ్చు వస్తువులను ఈ క్రింది చిరు వస్తువులను
 వ్రాయవలెను.   పంపించును.

(3333)   కొలచల కృష్ణమాయాజి, యం. పి. యల్. పి.

(3 1:)

భగవంతుని పరివూర్ణ ఆహారకరుణామృతము. భాగవద్విధిచేరిన జీవజ్ఞామృతము. ఏకాలయం దైనను ఏకమున్నునం దైనను, వాటిపితృ శ్లేషమృదిభేదములు పాటింపక ఎట్టి ప్రాగవ్యాధులకైనను పశ్చాదుపానము లావశ్యము లేకనే లాపలికిని నిలుపలికి ఉపయోగించుట కనుకూలమైన పాటిలేని సంతన మూలికారసము. ఈ దోషామృతరసము నొకమారు ఉపయోగించిన వాడు దీని యాధ్యక్షునిపేరి భాది ఆత్మగ్నపడక శివుడు. ఇట్టి గోగము నివర్తించునా యని ప్రశ్న కేయ నక్కర లేదు. ఏ మనమృతిచేత మా దోషామృతరస ముండునో, అదిదే నకలగోగములను నిర్మూలింప సమర్థుడైన పెద్ద డాక్టరు ఉపయోగించెడి విధానమును ముందుజెంటి పంపబడును. వైపేరును చూచి తీయుదు. దీని ఆత్మభిక్షక్షిసి సమోపలేక ఆంత్యయందు, రసము అనెడి పేరులతో మాయరసము బుచ్చుత్తి యగుచున్నవి బాగ్రత్త.

శిలయనువారలు ఈ క్రిందివిభాసములను వాని తెప్పించుకొనవచ్చును.

(1) మూలుపట్ల నరసింహస్వామిగారు, (పొన్నె)టెండు,
దేవాస్వామివర సముదాయము, చిత్తూరు, కర్నూలు, ప. I. Ry.

உத

(2) అక్విక్ అందు కో., ప్రా.ద్యే, మదరాసు.

(4) మునుగుట్ట లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు, చేబ్రోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

నవలలు	పుణ్యచరిత్రములు	నవరసనగరికము లగు	పుణ్యములు	నవలలు
ముచ్చటైన బొమ్మలతో ముద్దలొలుకు కాల్గలిగ్గొందుతో 250 పుటలకు దమ్ము-చగామండ 2 మాసముల కొక సారి వెలువడును. పుస్తకము పై పోస్టేజికాక చందాదారులకు రు 1-0-0 మూత్రమే. చందాదారు లనువారు ప్రవేశ దునుము 0-8-0 లు ముందుగఁ బంపవలెను. ఇదివఱకు 80 గ్రంథములు ప్రకటింపఁబడినవి.				
	సిద్ధముగ నున్న	డిప్యెట్టు	నవలలు	
1 మాయావి	రు 1-8-0	6 ప్రతిజ్ఞాపాలనము	1-8-0	
2 మనోరమ	1-8-0	7 నీలాంబరి	1-8-0	
3 మాయావిని	0-12-0	8 లక్ష్మీనూనానము	0-12-0	
4 మరకతచంద్రామ	1 5-0	9 మాధవ సేనుడు	0-8-0	
5 పరమరహస్యము	1-8-0			
చందాదారులగు వారలకు రు 10-12-0 గ్రంథములు పోస్టేజికాక రద్దు-8-0 లకే వచ్చును.				
జి.వి.యస్.				

జగ్గునక్కరము, పుట్టినదేమి వేళ మున్నగునవి లేకపో
నంతవరకు ఫలితములను క్యాబ్జర్లు రీడింగుతో సహా యెట్లు
సంతకృతములైనను జ్యోతిషులైన నవాయములక్కరలేకయే
తమంతటి తామూచానికొనగలరు. ధనము, కరతానము మున్నగు
దానినకభావములతో మీ మీ బాతకములను నిూర ప్రాశీద
గలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషమునా. దీనివలదు విమూలము.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,
పుణెంకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

(1) కను ప్రేమల నిబంధమైన వ్యాధిలే 1 సంవత్సరమునుండి బాధపడుచుంటిని. బెంగళెసిటి డ్యూర్గా మెడికల్ హాల్ నామైకోజ్ అనేది స్పెషల్ బౌషధమును సేవించి తరువాత స్వస్థమాయాను.

ఉజ్జయిని }
 28-9-18 }

ఎల్. జే. కపూర్,
 డాక్టర్, బాంకాల్

(The page contains faint, illegible markings at the bottom.)

ఆర్యు ఇచ్చండి

వాణీ ప్రెస్, పింటర్స్, బెండర్స్, Etc., బెజవాడ.

“కుష్మరోగ నివారిణి”

ఒక ముహూర్తమునందు అభించినది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, హైదరాబాద్ నవాయనమునకు, హైదరాబాద్, జనమలమునకు మేము వ్యాప్తిని రూపుమాపును. వీరభద్రుని శరీర కాంతి కలుగ చేయును, గుణములేదని యుజువు, చేసి చీర 116 ఖ. సుమారునకు పుష్కలము. ఒక సెల దినములకుండు నుమారుగా నరికినది నుండు దెబ్బ రు 0-0-0. రెడ్డి అండ్ కో, ప్రాచీనమునకు నుండు. నుండు రెడ్డి. గోపాల్ కుమార్, కా. తుమ్మలపాడు, గో. కా. వరదాస్.

అధరములు]	[బేరములు	ర.	అ.	ప.
తెనుగు	...	4	0	0
ప్రాంతములు	...	2	8	0
ప్రాంతములు	...	3	0	0
ప్రాంతములు	...	5	0	0
ప్రాంతములు	...	6	0	0
ప్రాంతములు	...	3	0	0
ప్రాంతములు	...	2	0	0
ప్రాంతములు	...	2	0	0
ప్రాంతములు (191) ఆములు	...	6	0	0
ప్రాంతములు	...	1	4	0

నమక ము (1842)

ಬಂಗಾರು, ವೆಂಡಿ, ರತ, ಮು.

ల నగలును, యితరవస్తువులును,
 వాపసుకొచ్చినపుచ్చుకొనినైకముయ్యబడును.
 ఉమిడి - రామయ్య శెట్టి
 గుర్రసామి శెట్టి కంపెనీ.
 25, చైనాబజార్ రోడ్, మదరాస్.

నగలు నాట్యముగాను పూచీతోడను పరిమైన ధరలకు
తయారుచేసి వికరించుటకు వుంచబడును. తయారుచ
లేనివాటిని అతి శీఘ్రముగ అర్జున కుర్రకు తయారుచేసి
యివ్వబడును. ఒకసారి అర్జున యిచ్చి నగలు తయారు
చేసికొన్న వారివలన మోసనష్టము తేలిసికొనవచ్చును.

ఆరోగ్యము లకు

పిఠామూర్తము

1954

విశ్రాంతి పొంది మృత్యువును భయపడేది

అతంకనిగ్రహమాత్రం కేవలం
జాబితం ప్రామాణిక ఉచితము.
శ్రీరమణము!

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಪ್ರತಿ ಪೂಜೆಗೆ ೧೦೦ ರೂ.

అశంకనిగ్రహంకూషధౌలం ను, బ్రాజ్యే, కి వివరము.

అమ్మో పాపం పాపం

ఇదేమంచి అశ్వర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము
 (మరి మనుష్యాదుల ప్రదీపనమును విశ్లేషించి పుస్తకము గ్రహించు
 ఇది చూచుకొనుటకు వాతకము, పుష్టిక లేదీ, నేత్రక్రమ
 మొదలుగునది అశ్వ సరములేదు, ముఖమున తెలుగులో వ్రాసిన
 బడినవి. గొప్ప గర్భివీ కట్టులను పొందినది. తెలుగు
 ప్రస్తుతం ఏమారు నవ జన్మగారగు ఆరీ వారములరా
 మంతులు. బి. ఏ. బి. ఎల్. వారియు (వాసిరి. "రాగల దాని
 తెలిసికొన గోరువానికి యీ భవిష్యత్ ఫలభక్తిని సంతోషము
 కలిగించునది వానికీర్తనము." పుస్తకములు విలసిల్లువాడు
 దిగువ తెలుగువాడు వ్రాయవలయును.

తాత జ్యోతిషవిద్వాలయము.

488

విశ్వవరం, విశాఖపట్నం లో

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగద్యుష్టి గాత్రలను, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, ముగ్ధకాత్రము, భూతద్యుష్టము, ఇంద్రజాలము, అమెరికావారి చీట్లకేక రహస్యము విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, నూమిడి చెట్లను పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, కరీరములేని తల్లికాయలేక మాటలాడించుట, భూమిపై గజమువలెను గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేటికే కేయగల రని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. టినికెల రూ 4-0-0 అ. (2118-888) డి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, 20 గో. (గుంటూరుజిల్లా)

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

సెక్యూరటీ కేసు
స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు
క్రతి 1-కి రూ 0-14-0.
పండిత మదన మోహన మూలవ్య
గారి జీవితము, పంజాబు అల్లరి
క్రతి 1-కి రూ 0-8-0.
వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అందునను,
392, ఎస్.ప్లస్, చెన్నపురి.
తంజివిలాసము:- వావిళ్ల, మదరాసు. (1497-547)

అమూల్య గ్రంథములు (849)

(1) అర్హకాత్రము కల రూ 1-4-0; (2) స్వరాజ్య కర్మము 0-8-0; (3) యోగసంహితవిజయము(నఖల) రూ 2-4-0 (4) తద్విని (నఖల) 1-4-0; (5) రామసీతని జీవితము 0-8-0. యం. ఆర్. కృష్ణారావు అందుకో., నల్లూరు.

ఇనాం ఇనాం
రెండు అకాల ప్రాంతులను నిర్మింపగ
నైన 1922 సం. రం పెద్దరంగుల బొమ్మకాల్లంపేటరు
ఒకటి పంపబడును. బాబుమాత్రము (వాసిన బొమ్మ
లేని కాల్లంపేటరు యివాముగా పంపబడును. కాల్లం
డము వి. పి. గా పంపబడదు. ఒకరూపాయ చది
యార్దర పంపిన కి కాల్లంపేటరు రిజిస్టర్డ్ పోస్టు
చ్యారా పంపబడును. రిజిస్ట్రేషను పోస్టుఖర్చులు
లేవు. 8828
Rajvard/Sri Bamandasji Kaviraj
152, Harrison Road
Calcutta.

తెలుగుదేశ వాఙ్మయచరిత్ర
కాత్రు సాహిత్యమును తెలుగునదివరకు మానవత్వక.
కేక సంస్కారములు అంతములు.
గౌరవభావముగలవను, తల్లికాయల అభివృద్ధిగారు
ఎవరికి; గారు;
కావ్యకేళికికదర్శనము, కేవలమే వెంటనే వాఙ్మయము
సంస్కృతవాఙ్మయప్రదీపము, సాహిత్యము విచారములు,
ఉమాకావ్యవిద్యాకేళి. సంస్కృతమునకు గందా రూ 3,
త్రిలింగ చిన్నకథలు రూ 0-8-0
మేనేజరు, తెలుగుదేశ వాఙ్మయసమితి,
తిరుకల్లికేస, మదరాసు.

కరవత్తిరిన కలములు

కిన్నిము కలుగ కేయని ఛాంకెను కలములు
ప్రాసన ఆనందము
పాటరుమేను, సాగను, పాటరుమేను, పాటరుమేను,
నెల్లూరు కంపే
చవుకధలు-అర్ధము ఈయండి
గిరిబ్రదర్లు, ప్లేషురూ, ట్రెస్టి కేసు మదరాసు.

వ్యవసాయము

ఎరువును సంగ్రహించి పెట్టుట

ఎరువును కూడ పెట్టుటలో రెండువిధములు గలవి గలవి
నించవలెను.
ఎరువులోని ద్రవపదార్థములు నష్టమునకు గూడకు
కూడ తెచ్చినవిరుద్ధంగా రసాయనపరమార్థము మార్పునకు గలవి.
అప్పుడు దుష్కరమిచ్చెడి వాని వగార్థములు నష్టము కాకూడదు.
ఎరువును ఎన్నో విధముల సంగ్రహించి పెట్టుదురు గాని,
అవిరెండును నష్టపడకుట చేయుటలేదు.

అధికపద్ధతి

అధికపద్ధతిలో దాని వివరం చెదను. అందులకు లోప
ములకు తెలుపవచ్చును.
వేడవప్రాంతాల్లో దొడ్డిలో ఏదోఒకయాలను పొరవేయు
టవలన ఎండకుండి వానకుండిన గాలివలన కొట్టుకొనిపోవుట
వ్యక్తమైన సామర్యపద్ధతి. ఎరువుకప్పుగానండే ద్రవపదార్థము
కారిపోవును; గాలివలన వైపక్రయంతయు ఎండిపోవును;
వానకుండినయిన వేసవికాలమందు వర్షము వేడిమి శక్తి
కుగుటవలన వానకుండార్థము లన్నియు నష్టమగును; ద్రావ
తీయపదార్థములన్నియు వాననీటిలో కలసి కొట్టుకపోవును.
వర్షపాతము నూనముగా గక్కము కాదు. వై ఎరువు
తయు ఎండి చెడి ముట్టమైన పదార్థము లన్నియు నష్టమయి
యంతను. లోపలనుండిన వేడివేపుటవలన వర్షపాత
పదార్థములు నష్టమయి తెల్లగా బూజుపట్టి మానిగా చెడిపో
యియుండును. మూత్రమునదిగ్రహణము అమోనియాకర్బనిము
గా మారి అవిరెండుపోవును.

ఎరువుపై పులకదగ్గర కట్టగా కాలుకలు కట్టిపాటుచుండుట
పలుమారులు తలపెట్టెను. దానిని పరీక్షించినయెడల ముఖ్య
మైనవృక్షాహారపదార్థములన్నియు కనుపరచును. దాగ్గర వోయ
లూరు అనుకాత్రమును పరీక్షించగా 10,00 భాగములలో
పొటాష్ 50 పార్సు
నత్రజని 5
స్ఫురితము 5

ఉండెను. ఇట్టిస్థితిగలవి పరదేశములందును ఉన్నవి.
మనదేశమందు వానకాలమందు కొన్ని ప్రదేశములలో ఎరువు
కుప్పలు నీటిలో మునిగియుండును. అట్టిఎరువును పొలములకు
తీసికొనిపోయి వేయటం వృధాప్రయత్నము; అందులో ఫలిత
మేమియులేదు. బండివాలును అకాల కైంస కొనకూడదు.

ఎరువును పదిలపరచుటకు ఉత్తమపద్ధతి.

ఉత్తమపద్ధతిని గురించి వివరించెదను. ఒకగోటిరెవ్వి
అన్ని ప్రక్కలను మునుపట్టుగా గట్టి చేపవలయును. ఎండ
తీలకుండ గాలిపోకుండ వానదినకులు వడకుం ఏర్పాటు
చేయవలయును. అవిరెవదార్థములు పోకుండ చేపవీడ రెండు
మూడు అంగుళములు మున్న చల్లకలెను. అవిరెవదార్థములను
మన్ను పీచుకొనును. క్రొత్తఎరువుగోటిలో వేసినప్పుడు కొంచు
మన్ను చల్లుట ముఖ్యకార్యము. మన్ను ఎరువుతో కలిసి ఉష్ణ
మును తగ్గించును.

ఈ విధము ఎరువుపాడుటకును. బాగుగ అణచబడి
యుండును; వృక్షాహారపదార్థము ఏమాత్రమును నష్టముకావు.
ఎరువు సమానముగా పక్కమునకు వచ్చుచుండును. ఎరువు నీరు
కావిరంగు కలిగియుండును. తెల్లటిబూజు ఏమాత్రముండదు;
ఖర్చుకష్టములు పలనధికము. ఎరువులో ఎంతో సక్తుకయుండును.
ఏమాత్రమును నష్టముకాదు. అవిరెముగా తయారుచేయబడిన
యెరువు బండి మూడు నాలుగురూపాయల వెలయుండును.

పరిలపరచుటకు మరొకపద్ధతి

తిన్నె వేసి దానిమీద ఎరువుపై వేయించువలెను.
దానిలోని ద్రవపదార్థములు ప్రోగు చేయటకు చిన్నగోటిని
సమీపములో క్రొత్తవలెను. క్రొత్తవేప వేసినప్పుడు వెంటనే
నట్టిలో కప్పి వేయవలెను. తుప్పమీద వసాగా చేయవలయును.
తేడా అటలతో కప్పవలెను. అట్టియెరువు బండి రెండురూపా
యల వెలయుండును.

మాడక పద్ధతి

తిన్నె చేయనియెడల నేలనుగట్టివేసి ఎండుఅటలు గట్టి
మొదలయినవి పరచవలెను. ఎరువులోని ద్రవపదార్థములు
అటలలోకి ఇనుములవలన క్రిందపడచిన వస్తువులు తడిసి క్రేస్త
మైన యెరువుగా మారును.

ఎరువులవిక్రయము చేసవచ్చునా?

గట్టపుండ్రియొక్క కల వెంటికలను అవువేడము ఒకే
గోటిలోకలిపివేయవచ్చునా లేక వేరు వేరుగా నుంచవలెనా?
మొదటి రెండుయెరువులు చాలవున్నమోని. తదవధి: గట్ట
గానుండును. తూరగాయలకు సాధారణముగా వేడిపట్టించెడి
యెరువు కావలయును. చలికాలమందు సూరకాయలనిత్రేన
ములు మొలచి వెరుగవలెనని కోరినయెడల వేడియెరువులు
అవశ్యకము. ఎండాకాలమందు చల్లనయెరువులు క్రేస్తము.
కాబట్టి ఏ ఏమనికీ యెరువును కావలెనో యోచించి తీర్మానము
చేయుట మంచిది.

సాధారణవైద్యులు వేసయెడల ఎరువును కలుపవచ్చును.
అందువలన విశేషఉష్ణముగాగాని, విశేషచల్ల గానియుండక
సమకృష్టము కలిగియుండును.

ఎరువును యెంతకాలము ప్రోగుచేసియుంచవలెను.

ఎరువును యెంతకాలము సంగ్రహించిపెట్టిన పక్కయననో నూ
చించవలెను. కొన్ని సందర్భములలో యెరువును వెంటనే పొల
ములలో చల్లుట బాగుగా నుండును. సంగ్రహించిపెట్టినయెడల
ఎంతకాలమునుండి మూడు నెలలు మొదలు ఆరు నెలలలోగా
ఎరువునుగొని పక్కయనను. "సారవెరువునుంచిమొగువు" అను ఒక
సామెతకలదు. చాలకాలమునుంచినయెడల ఎరువులోని హాని
మను నష్టపడును

ఏదోకారణమువలన గోటిలోనుండి ఎరువును క్రేస్త
యెత్తినయెడల వెంటనే పొలములో అక్కడక్కడ చిన్న
చిన్న రాసులు వేసి అక్కడ అయిదు ఆరుఅంగులయెత్తు దాని
వేసి బాగుగ అణచి అన్నిప్రక్కల మూడునాలు గంగుళ
ములమందముగా మన్ను పక్కలెను.

క్రేస్తమైన ఎరువును కేళి పద్ధతి

గోటిలోనుండి ఎరువును తీసివేసి రేరువాలో అనుగున
అరంగుళముల ఎత్తైన పాతయెరువును పోచి క్రొత్తయెరువును
వేసినప్పుడు వెంటనే కొంచుము పోచియున్న ఒక పొదక్రొత్త
యెరువును. అట్టిఎండగట్టులలో ఏర్పడిన క్రేస్తకరమో
యనిపరీక్షించగా పాతయెరువు వేయనప్పుడు 80 x 1 0/100నత్ర
జనికష్టమును పాతయెరువువేసినగానిలో 16.94 / 100 మాత్రమని
యు తిర్మానింపబడింది. కాబట్టి క్రేస్తనికష్టము: అర్థభాగము
తగ్గింది

ఎరువును బాగుపఱుట

పశువులకేరమునుండి విడలిగబడి పొలములలో వేయ
బడుకాలముచుట్టన ఎరువులో కొన్ని మార్పులు కలుగును.
అట్టిమార్పులను వే ఎరువు బాగుగచున్నది. అందువలన రెండు
మార్పులు కలుగును.

- 1 పరిమాణము తగ్గుట
  - 2 సాధారణము సిద్ధాహారముగా మారుట
- బాగుగపక్కయిన ఎరువులన్నిటిలో, యీ మార్పులు
కలిగియుండును. అనుభవమైన కష్టపుపదార్థములు మారి
అణి రూపముగా గాలిలో కలసిపోవును. బాగుగ మురిగిన
ఎరువులో మూడు పగ భాగము తూనికకలిగియుండును. క్రేస్తజనికీ
సంబంధించిన పదార్థములు సిద్ధాహారముగా మారును. కాన నష్ట
ములకు వెంటనే వినియోగపడును.

ఎరువుకప్పు : ములుగాను ఎండిపోయినయెడల కప్పు
చాలకకు నష్టమయియుండును తడిగాను గట్టిగా అణచి
యొందినయెడల నత్రజని స్వల్పముగా మాత్రము పోవును. ఇట్టి
మందస్థితిలో తెల్లనిబూజుండదు.

బాగునమురిగిన వేడవలన కష్టమగునకు ఏం చేయిం?

బాగ్ క్రేగాను క్రేస్తోను పాటుపడచి మంచియెరువు
లభించినది వైవిధ్యములవలన తేటపడియుండును. మనదేశపు
నేలలో క్రేస్తని చాలతక్కువ. క్రేస్తజనికీ సంబంధించిన ఎరువులు
చాలవిలువకలవి. అందువలన పశువుల ఎరువులను, పరిలపరచిన
యెడల నేలలకు నత్రజని స్ఫురికావుము; పొటాష్ మొదల
యినవి కలిపి వైద్యబాగుగ పెరుగును. అంతేకాదు; మంచియె
రువు వేయటమున 100 కేలల శాతకస్యభావము బాగుపడినప్పు
డు సక్తుపారియుండును. ఇతర నేలలో వేసినయెడల కొంచెము
గట్టిపడి నీరులుపుకొనుటకు ముష్కర కష్టమిండును.

పశువులమాత్రము

ఇంతవరకు పశువులఎరువుకు పరిలపరచు మార్గములను
గురించి వ్రాసియుంటిము. ఇకమీదట, మూత్రమును బాగ్ క్రే
పరచవలసిన పద్ధతులను గురించి విచారింతుము.
మూత్రమును వెంటనే సస్యములకు చల్లుట క్రేస్తకమమైన
పద్ధతి చల్లుటకుముందుగా పదిమొదలు యెరువు విల తేట నీటిలో
కలిపిచల్లవలెను. తేడా చెట్లకు పారింధించిండును.

పొంగలిపండ గకు కావలసినవి

మీకు ఏల స్వదేశిబట్టలను కొనకూడదు?

బెంగుళూరు, కాశీ, కంచి, నేలము, మధుర, అహమదాబాదు బొంబాయి, కలకత్తా, పూనా, మున్నగు జాగాలలో నుండి హిందూదేశమునం దుండు యితర బాగములనుండియు చీర, దోవతులు, అంగవస్త్రములు, తలపాగాలు మున్నగు సరకలు పురుమాషి మాదిరిలలో తెప్పించియున్నాము.

చల్లారాం గైయానుచందు

గొప్ప అద్దములతో అందముగ నుండు పాపు

9, 10, 11, రత్తన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఇంకను శస్త్రమక్కర లేదు

శ్రీ దక్షిణవల్లూరు, శియ్యూరు (యస్టీబి) సంస్థానాధిపతులచే పోషించబడుచున్న శిక్షితు డాక్టరు అబ్దుల్ అజీజ్ సాహెబుచే నున్నదియుగా రియోనుచేయుబడి అనేకయోగ్యతాపత్రములు బడసిన నందుల ప్రకరములు:—

1. సిల్వర్ పావరు— ఇది రావత్తుంట్ల మేనమామలు ముఖ్యము, ముఖ్యులందఱునైన రోజులు, తులసి దేవాలయమున, శివరాత్రి, చిత్తూరు, మున్నగు పావరములు, గాఢము గ్రహములకు ముక్కలు వగైరాలు ఆపరమను లేకనే బయటకు తీయుటకు పనికిరాదు. కత్తిపాట్లు వగైరాలున్న గోరుచుట్టు తామర కలపుకెట్లు గజ్జ కత్తిపాట్ల మదమనూలు వగైరాలు అయోధ్యముగా కుదురును. యావత్తు దేవజాతువులకు గాయములకు బట్టలకు పనికిరాదు.

వెల తులం 1-కి 5 రూపాయలు.

ఒక కేసుకు పాపుతులను మందు సరిపోవును.

2. సిల్వర్ లావరు— ఇది నోటిపూతి, కాలిన పుండ్లు రక్తవాతమునుండి కారుచున్న రక్తము వాపుటకున్న పుయోగించును. గోరీయాను మామటలో దీనికి మించిన మందు లేదని వాడుకకలన మీకి తెలియును.

వెల 1 అన్నబుడ్డి 1 రూపాయ.

3. పాముకాటుకు మందు— ఒకబుడ్డి వెల రు. 1.

4. కాభియాత్ సులేమాన్— ఇది యూరూపి కాత్తము ప్రకారముగా రియోనుకాబడినది. ఇది కండ్లు యెరుపు నీరు కారుట దురద కండ్లకలక యెండ చూడలే తుండుట మొదలగు యావత్తు కండ్లబట్టలకు వ్యత్యాసము.

ఒక బుడ్డి వెల 8 అణాలు.

5. కిలరా మూత్రము— 1 మూత్రము 25 గల డబ్బీ 1-కి వెల 1 రూపాయ. ii తెజాబీ ఫరాకు, అవున్న సీసా 0-4-0. ఇది కిలరా వగయిరా యావత్తు విరేచనములు వాంతులు వగయిరాలకు అయోధ్యముగ పనికిరారు.

6. పార్వపునొప్పి వగైరా యావత్తునొప్పిలకు మందు— వెల సీసా 1-కి 8 అణాలు.

వై నుదహరించిన వందలన్నియు బర్మా వై నాదేశము లు పురి అను ఒక మహానీయనికలన కనిపెట్టబడినది.

ఇంకను వికరములు కొరువారు యీ క్రిందివిరువామాక ప్రాసిన బడయగలరు. వై నుదహరించిన మందులు పుయోగించు విధము, అయోధ్యములు మందు పంపునపుడు తెలుపబడును.

Abdul Aziz Sabib, Native Doctor,
South Vallar and Vuyyur Estates,
Thota-Vallur, Kistna District.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు సెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యురన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్లు, బొంబాయి

మానేజరు:— ఆర్. హెబర్ సన్ ప్రభు

ఫస్టును యా 5,46,00,000 వైగానే యన్నవి.

19.0-వ సంవత్సరము నందు

వరుంబడి 91,03,338-0-11

ఇవ్వల బడుగు చున్న అమ్మా

రెన్యుల మొత్తము 15,44,24,596-11-8

మునునటికంటె ఇవ్వల పాలిసి

దాడుకు బాస్తిగా చెల్లించిన

మొత్తము 8,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏకంట్ల

కావలయును. వారు అనుభవ కాలుగుగ నుండి

వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరభాన్షి ఫారములకు యీ కంపెనీ విలీన

ముందు ప్రాయోగము.

Apply to:—

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras

దేశాభిమానులు గండు!

మేలై నకడుగు వంద రు ౧-౨-౦

దిండ్లు వంద ౦-౫-౦

శ్రద్ధాకీర్తనపులతో తయారు కాబడిన పాపు

నూలు పీసె ౧-కి ౬-౦-౦

వలయువారు పోస్టల్ డిమాండ్ నుండి ముందు పంపవలయును.

కా. వెం. రంగయ్య, పోస్టల్ డిమాండ్, నెల్లూరుజిల్లా.

ఉపయోగించుటకు ముందు కొంతకాలము సంక్రమించి పెట్టరు. సియ్యూరునుండి, దానిలో వేడి కలుగనియ్యకూడదు. లేనియెడల, దానియందలి శక్తినియు అయోనియ కస్పనికముగా మరి అవిరూపముగా గాలిలో ప్రవేశించున. అట్టియొక్క కలుగకుండుటకు గాను మూత్రములో 2 000 భాగములకు 1 భాగము వంతు లోహపు గంధకేతిమును మూత్రములో కలిపియెడల అట్టియొక్క కలుగవు. దుర్వా మూత్రము పోగొట్టుచున్నందున దానిని తాళి పనిచేయువారికి యీ కేతిము అంత శోధిగానుండదు.

నీటిలో కలిపినతరువాత ఏసోయములకయినను విత్తనములు చల్లకముందు వినియోగించవచ్చును. పండ్లచెట్లకు వినియోగించేయెడల పువ్వులు పూచునపుడు మంచిది. అలాగు చేసినయెడల బాగుగ ఫలించును వానకాలమందు దీనిగానుంచిన నేలలకు చల్లకచ్చును. మూత్రమును చల్లినచెట్లనే వైరు చేసినయెడల లాభకరముగా నుండును. లేనియెడల శక్తిని నష్టచయిపోవును.

ఎక వులకలన నేలకు ఎన్ని విధములనుంచిది?

ఎక వులకలన

1 సప్తములకు ఆహారము నొసగును

2 శక్తినికేతిములు ఏర్పడుకట్టుచేయును.

3 హ్యూమసును సప్తముచేయును.

4 నేలల భౌతిక శక్తిభావమును మార్చును.

5 నేలలకు నూత్న శక్తివులను కల్పించుచేయును.

ఎరువులను నేలలకు వేయవలసిన కారణము

పచ్చికేడను చేసేయెడల పొలములో పువ్వులు పువ్వుగా వేరు కూడదు. చెట్ల నేలలలెను పచ్చికేడను బంక నేలల వేయట ప్రేమము. అట్టినితిలో బంక నేలల భౌతిక శక్తిభావము బాగు పడును. అంతేగాదు. నేలలకు వ్యవసాయ పదార్థములను చేర్చక లేదని కొరినయెడల నేలలో దున్నక లేదు.

పక్కమునకు విచ్చివెరువును వైరు వెరుగుటకు కొంచెము ముందుగా చేసినచాలును. ఇంక నేలలకు వేయవలసిన వాటి భౌతిక శక్తిభావము బాగుపడును. కాబట్టి ఎరువుల వేయట కలన నేలలకు యేదియుగా ప్రయోజనకారియో తెలిసియుండవచ్చును.

ఎరువులకును సోయములకును గల సంబంధము

శకువులయొక్క ముఖ్యముగా నల్లనికే సంబంధించినది అందుకలన సోయము అణలు కాండముమూత్రము విశేషముగా వెరుగును. అణలు కాండలు అధికముగా పెరుగవలెనని కోరిక యొక్కప్పుడు పశువులయొక్క మేనులు యుత్తమును, ఫల వృక్షములు చిన్నవిగా నన్నప్పుడు శీఘ్రముగా పెరుగవలెనని కోరినయెడల ఎరువు వేయవలసింది. ఈ మాయమును జ్ఞాపకముచేసిక పూతిపట్టుకు కాలచందు చేసినయెడల పండ్లు విశేషముగా కాలవు. కా ఆవమాత్రము విశేషముగా పెరుగును. మితిమీరినవి చేసినను అలాగే పోనికలుగును. విశేషముగా యెరువుల చేసిన మామిడి మొదలయిన ఫలవృక్షముల విషయములో వృక్షములు మూత్రము బాగుగ పెరిగి అణలు తొలగియుగా నిండియుండునే కాని పండ్లు కాయట అరుదు. కాబట్టి ఎరువు వేయవలసింది ఎప్పుడు వేయవలసినది బాగుగ గమనించవలెను. మరి మొదలయిన కృత్యధాన్యములకు అక్రమముగా చేసినను వెల చాల ఎత్తు పెరిగి గాలికోట్టికప్పుడు ఓరిగిపడిపోవును. గెలుగు, మల్లంగి మొదలయిన గడ్డలకు అధికముగా చేసినయెడల అగడ్డలు పెద్దదిగా పెరిగి లోగా ఘనజీవర బోలుగాను ఎక్కువనీరుపీల్చుకొని చెడిపోవును. లెల్లముచెరువులకు మితిమీరినవి ఎరువును వేసినయెడల సముదర్గి పోవును గడ్డి సంబంధమైన వైరులకు యెరువు వేదవేసినను పోనికలు. ఎరువుల గడ్డి మనకు గలసినది ఆశపదార్థము, అది యెరువులకు విశేషముగా పెరుగును.

కొన్ని ప్రయోగముల ఫలితములు

1 బర్మాను సర్కారు వ్యవసాయ ప్రయోగ స్థానమును 12 సంవత్సరములు ఒక నేలకు యెరువుల వేయును మరియొక నేలకు వేయక వైరుచే నుగా కలిగిన ఫలితములు —

14 వ వేజి చూడుము

వనాశధనరస్పరితా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిమాణతను పోగొట్టుటయందు శేరియక గాంచినది. ధర 1-12-0

ఇండియా సిల్వాకంపెనీ చృత్రికైనను శివాలాభిద్య ప్రతికముగా వంతుడును. (2978)

విలాసము వీ. డి. సావంత్.

నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి.

విదేశ వార్తలు

విదేశ సాధియెడం దీక్ష.

డివెలరాగారి సూచనలు

జనవరి 4:—డివెలరాగారు సాక్షి యెడంబడిక సంఘీ కరింపవలె నను తీర్మానమునకు సహజము ప్రతిపాదించవలెనుగాని ఒడంబడికకు సహజ సుపాదించ రాదని డెయిలు ఈరాను సభాధ్యక్షుడు ఉత్తరువు చేసెను.

డివెల రాగారి మరతులందు 17 విభాగములు గలవు ఇది సంపూర్ణముగా వేరొక ఒడంబడిక వలె నున్నది మొత్తము మీద లండను నందు సంతక ములుచేసిన ఒడంబడికలోవలెనే ఇవిగూడనందెను గాని ఇందు రాజభక్తిప్రమాణమును, అల్పపున గురించిన నిబంధనలును లేవు. డివెలరాగారి సూచనలందు బ్రిటిషురాజు అంగ్లాసామ్రాజ్యాధ్యక్షుడుగ నంగీకరింపబడెను. విల్లండుజేతము ఆ సామ్రాజ్యముతో ఈరెండు దేశములకును సంబంధించిన విషయముల సమాకాశముతో మెలంగున, లండను ఒడంబడికవలెనే వీనియందు గూడ నెల్లండు దేశ నాకాలములందు బ్రిటిషువారికి కొన్ని హక్కు లింబడెను. ప్రథమ ఒడంబడికయందువలెనే ఇందు గూడ నెల్లండువారు నియమిత వైస్రములకంటె నెక్కుడు వైస్రమును జేర్చరాదనియు బ్రిటిషువారి సమ్యక్త లేవంత సబ్జెరైనుల నిర్మి పరాదర్శము నియమములుగలవు. గవర్నరు జనరలును నియమించు విషయము డివెలరాగారి మరతులందు వదలివేయబడినది అన్ని యంగ్లోములును నియమములు విల్లండు పార్లమెంటు వారిచేతనే గావించబడవలె నని అందు గలదు. విల్లండు సంకటివైనను విరిపు పార్లమెంటువారి కధికారము గలదని కొత్త మరతులందున్నను ఉత్తర విల్లండువారికి కొన్ని సదుపాయములు చేయుట కొప్పుకొనిరి.

డివెలరాగారి ప్రకటన

డివెలరాగారు విల్లండుప్రజలకు గావించిన ప్రకటనయంబట్టుంజేను:—సాధరపాటలారా మీరపాయమునందున్నారు. జేర్చకంటెను భయంకరమగు మారణసాధనములు ప్రజలలోనికి ప్రవేశించి దేశమునెక్కువనినవి. మీరు కాంతిప్రాములవైసి గలప్రేమను వారు పాకుగ గొనుచున్నారు. మీరు లొంగిపోయిన యెడల నాశనమైపోయెకను మీరు గలిగినదంతయు తిరిగి వృథమై పోవును. మీరు గావించిన త్యాగమంతయు వృథాయగును. కాంతి కాంతియని కేలకేయువారిని మీరు అనుసరించినయెడల మరి యొకసారిమీరు మోసపుచ్చబడుదురు. మీరు గావించిన విదేశవస్త్ర వహనముయొక్క బూడిద ఇంకను ఎర్రలో గుట్టలవైపుననే యున్నది.

వార్తాపత్రికలను గురించి ఆ ప్రకటనయంబట్టుగలదు:— “ఈవార్తాపత్రికలు పరితరవధారణను నటించుచు, మిమ్ములను బాగ్రతక నుండవలెనని హెచ్చరించుటకు మారుగ అవమాన కరమైనట్టియు సహాయకరమైనట్టియు పథమున మిమ్ము నడపింప యత్నించుచున్నవి. మీరు తొందరపడి ఆలోచనా విహీనముగ తీర్మానమునకు సమ్యక్తుల నీయవలదు. దీని ఫలితములను మీరే అనుభవించి దుఃఖించెదరు. మీ తరువాతివారు మిమ్ముల తిట్టెదరు. ఈయొద్దంబడికవలన బ్రిటిషువారి యధికారమును విల్లండు నందు స్థాపించుటకు మిమ్ములను కోరుచున్నారు. మీహస్తములతోనే మిమ్ముల బంధించుకొనవలె నని యడుగుచున్నారు. మీరందఱులకు వాగ్దానము నీయవలెనని యడుగుచున్నారు. మీ కిది ఇప్పుడులేనియెడల గౌరవప్రదముగ దీనికి తిరస్కరింపుడు ”

రాజకీయవేత్తల ప్రావృద్ధిపై మోసపోక అంగ్లా పరాసు మైత్రిని నిజముగ నిలుపుటకొరకు ప్రయత్నింపవలెనని డివెల రాగారు హెచ్చరించిరి. ఇందుకులన ఈ రెండుదేశములవారికిని మతయొక నూట ఇరువది వత్సములవరకు జ్యేషును అభివృద్ధి పొందుటకు తావీతుకుడు. సంఘామభయములన రాయబారులు సాధ్యమైన పరిమితుకు త్యాగముగన్నరచిరి. రాయబారుల నా పరిమితులకన్న మోడ బ్రిటిషువారు వైకలాగిరి. బ్రిటిషు వారు విల్లండువారియెడల నొసర్చిన ఈ అవమానకరకార్యము తరతరములవారును జ్ఞాపక ముందుకొనెదరు. కార్యాచరణ యోగ్యమగు రాజకీయముల మీరవలంబింపుడు.”

ఆప్రకటన చివర నిట్లుండెను:—నీడలనుజూచి ప్రభుంచి పారబాటు మార్గమున జనకును. బ్రిటిషురాజుయొక్కయు, మృతినరము యొక్కయు, పార్లమెంటు యొక్కయు సభి

కారము నైర్లండునుండి తొలగించునది మిథ్యయా? విల్లండునం దు బ్రిటిషు గవర్నరు జెనరలును బ్రిటిషు మంత్రివర్గమువారి వద్దకు పంపుడు. బ్రిటిషువారి వేతమునుండి తప్పించు కొనుడు. విరిపు పురుషులను స్త్రీలను విరిపు పౌరులవలె వర్తింప నిండు. ఇవియన్నియు ససత్వములని మీరు చెల్పుచున్నారు. ఆనాల్కతోనే, లాయిడు బార్ని మీహక్కుల నంగీకరింప దని యు వెంటనే గొప్ప సంఘామము గావించు ననియు పల్కాచున్నారు. మోహజేతు లై గోవవుగు బుజుపథమునుండి తొలగకుడు. ఫలితముల జూచి ఇప్పుడు మీరు భయపడినయెడల తరువాత మీహక్కులను గూడ వారు లాగుకొని జూచెదరు.”

జనవరి 5:— డెల్లినునందు లైమ్సుప్రతినిధులకు డగు కే గారిని పట్టుకొని చాచివైచిరి. అతనిని వెంటనే వదలిపెట్ట వలెనని డెయిలు ఈరానునందు ప్రతికా విలేఖకులందఱును పట్టు బట్టిరి. కే గారును మరొకరును నొకయంగడియందు పలహాత ములను గొనుచుండి ఇంతలో సాయుధులగు కొందరు వారిని ముట్టడించి కే గారి నచ్చుటనున్న మోటారుబండియం దెక్కివలెనని యుత్తరువు గావించిరి. కే గారు గాచించిన యొక వాగ్దానము ను అవిధమని యంగీకరించుటకే వారిని దీసికొనిపోవుమంటిమని వారు నుడిచిరి. ఈ విషయమును గురించి ఈరానునందు ప్రశ్నింపగా ఒడంబడిక చర్చ జరుగుచున్నదిగాన దాని నిష్పాదు విడుదలయిన అధ్యక్షుడు చెలిసెను.

యూరపు పుష్ప రాజము

బ్రిటిషువారి ఆశీస్సు

జనవరి 5:— ఆశీస్సు యొక్క కేసు సమావేశమునై నా ధారపడియున్నది. ఆమెరికన్ రాయబారి యగు కెలనల్ హోల్స్ గారు సమావేశమునకు జనెదరు. వీరికన్నడ సాక్షిమాత్రముగ నుండురుగాని యంతకంటె నెక్కుడు పాల్గొనరు. జర్మనీనుండి హెర్ రెథెనోగారు గూడ జనిరి.

ఆయుధపరికరములు, నష్టపరిహారములు, జర్మనీ రష్య లతో సంబంధములు మొదలగు విషయమున అంగ్లాపరాసులకు సమాధానము కుదుర్చుటకు బ్రిటిషు ప్రతినిధులు యత్నింపవలెను యూరపునందు స్థాయి యేర్పడుటకు బ్రిటిషు పరాసు యెడంబడిక యత్యవసరమని బ్రియండుగారు నుడిచిరి. మార్చింగు పోస్టు, లైమ్సు ప్రతినిధుమాత్రము ఈ భావమున కంగీకారము జూపినవి. మిగిలిన ప్రతినిధు ఇకమీదట రెండుదేశముల ఒడంబడిక లుండగూడదనియు, బ్రిటిషువారు నాలుకేతముల ఒడంబడిక గాని పదిదేశముల ఒడంబడికగాని యొనర్చుకొందు రనియు ప్రాయశాసనమి.

నష్టపరిహారములు

జ్యూనులు ఏప్రిలు 15 వ తేదీకి 25000000 పౌనులనీయ వలె ననియు నందు 1000 లక్షలను వస్తూరాపముగ నీయవచ్చు ననియు బ్రిటిషువారు నూచించిరి.

లాయడుబార్నిగారు ఆంగ్లోముగ నుండిరి. బ్రియండు గారితో రెండుగంటలకాలము సంభాషించిరి. యూరపుఅధిక సమావేశమును గురించి వీరు చాలగొప్పగొప్పఆశలను పెట్టుకొని యున్నారు. జర్మనులు నష్టపరిహారములను దప్పించుకొనుచుం డిరనియు రహస్యముగా పగడిర్చుకొనుటకు యత్నించుచుండి రనియు బ్రిటిషువారిలో కొంద రభిప్రాయపడుచున్నారు.

కేసు సమావేశము

జనవరి 4:—బ్రియండుగారు కేసు సగరమున కేతించిరి జనవరి 5:— కేసు సమావేశ మీది న ము న తెరవబడెను. రాబట్టహారను, లవుమారు, హాలియనుగార్లును బెల్జియను అధిక ప్రతినిధులను ఈయవయము నష్టపరిహారముల ను గురించి చర్చించిరి. లాయడుబార్ని బ్రియండు, బానామిగా ర్లు మధ్యాహ్నము మిశ్రమండలివిధానమునుగురించి చర్చించిరి. ఆసియా మైనరును గురించి కర్జుకు, టూరెట్టాగార్లు సంప్రతించి, గాని సమావేశమున నీవిషయముచర్చింప వీలులేదు.

నాకాసంధి.

జనవరి 4:— నాకాసంధిని వ్రాయుట ప్రారంభమగు చున్నది. నాకానియమునుగురించి ఇదివరకు చెలిపిన విషయ మునేగాక, టూరెట్టోల నువయోగించుట, మొదలగు మరి కొన్ని విషయములుగూడ జేర్చబడును. ఈ యెడంబడికయందు లేని దేశములవారిలో యుద్ధము వచ్చినపుడు ఈ నిబంధనలు వర్తింపవు.

బ్రియండుగారి జిక్కులు

జనవరి 4:— బ్రియండుగారి నొక బెల్జియను ప్రతికా విలేఖకుడు నిర్మించి ప్రశ్నింప గా నిట్లు నుడిచిరి:—

ఆగస్టు 13 వ తేదీ ఆర్థిక ఒడంబడిక కు న్యతి ఈముగ బ్రిటిషువారు బెల్జియము, ఫ్రాంసులకు విదేశాధిపతి బెల్జియమువారు నష్టపరిహారముల వాలుదా వ్యకతి సభివృద్ధి జేయు విషయమునందు పరాసువారికి సహాయము నొనర్చిన యెడల పరాసువారు నష్టపరిహారముల నిచ్చుటలో బెల్జియము వారికి ముందుగ నీయవలె నను విషయమున బెల్జియమువారికి సహాయ మొనర్చెదరు.

ఆయుధ నియమసభ

జపానువారి సమ్యక్తి.

జనవరి 5:— రూటుగారు సబ్జెరైనులనుగురించి ప్రతి పాదించిన నిబంధనలకు జపానువారు సమ్యక్తించి రని అడ్మిర్లాల్ కాలోగారు చెలిపిరి.

జర్మను రహస్యాలోచనలు

జనవరి 5:—సబ్జెరైను సమస్యపై వ్యాఖ్యాన మొన ర్చుచు “లిటెమ్సు”అను పరాసు ప్రతిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— జ్యోనులు అత్యుత్తమమగు సబ్జెరైను బలమును నిర్మింప యత్నించుచున్నారు. అట్టి ఇతర సహాయము లేకుండ పరాసువారు తమ సమృద్ధితరక్షణకుగాను సబ్జెరైనుల నిర్మించుకొను చుండ బ్రిటిషువారు నుమానించుట ప్రోద్బలముగ నున్నది. జగ్గి నులు రహస్యముగ నితరదేశములందు మోటారుబండ్ల నిర్మించు చున్నారు. క్లీవుస్సు జర్మను కాన్స్ట్రక్షన్లు 10000 ఇలున్నుల సబ్జెరైనుల నిర్మించుట కిటీవల నే యొక ప్రణాళికను దయారు చేసెను.

ప్రపంచ అధికస్థితిని బాగుపరచుటకుగాను ఆమెరికా వారు తిరిగి యొక ప్రపంచదేశములవారి సమావేశము నాహ్వానిం చెదాట. ఆ సమావేశమునకు బ్రియండు, లాయడు బార్నిగార్లు గలసి వనెదరు.

బ్రియండుగారు

ఏప్రిలునందు “లియోను” అను గ్రీకు డిప్లొమారు వైస నొకకథిరంగుగుండు ప్రేలుటచే నాశయంతయు భిన్నమాయెను. చాలమంది హతులయిరి.

బొగ్గుగునుల సమ్మె

జనవరి 5:— దక్షిణాఫ్రికా బొగ్గుగునుల పనివాండ్ర సమ్మెలన స్థితి క్లిప్తముగనున్నది ప్రేరేపి యూనియనువారు గూడ సమ్మె నామోదించెదరని యెంచుచున్నారు. చాల పోలీసుదళము నాప్రదేశములకు అధికారులు జేర్చుచున్నారు. బొగ్గుగునుల ఫీల్డ్ ఇన్స్పెక్టరుగారు బొగ్గుగునుల పనివాండ్రకును యజమానులకు సమాధానము కుదుర్చు నెంచుచున్నారు. ఒక షిప్టుకు 15 షిల్లింగుల కిగ్గించెదరని ప్రథమమున చెలపబడెను. రాతీ కుదుర్చుటకుగా నీమొత్తము 5 షిల్లింగులనాకు తగ్గింప బడెను. గాని పనివాండు బంగారు గనుల పనివాండ్ర కొక్క లిడేర్చుకొను సమ్మెకట్టను మానుటకు నిరాకరించిరి. ఈ విషయము జెనరలు స్పట్సుగారి తీర్మానమున కంప బడెను. గనుల నిబంధనను తీవ్రముగ నుపయోగమున పెట్టు చున్నారు. సమ్మెదారులకుబదులు పనియందు చేరీయుల నొక యోగించుటవలన సమ్మెదారులు కపటులై యుండిరి.

మార్చలుపూరు అగ్నిప్రమాదము

జనవరి 5:— ఇంగ్లాండునందు మార్చలుపూరునం దగ్ని ప్రమాద మింకను సాగుచున్నది. కేలకుటేలు మనుష్యులు అగ్ని నార్పు యత్నించుచున్నారు గాని కార్య మగపడుటలేదు. ఇంత నర 7 వీధులు కేలకుటేలు జేయబడినవి. చాలమంది గృహవిహీ నులై చలియందు తేటలా పడుచున్నారు. వీరు పాతకాలలలోని కిని వైద్యశాలలలోనికిని పంపబడుచుండిరి. జర్మనులచే నీవట్టణము బాంబులచే దగుల పెట్టబడినప్పుడుగూడ నింతటిగొప్పయోధవ వాటిల్లి యుండలేదు. గతదినమున ప్రథమమున నొకటేకుకలప యంగడియందు విద్యుత్తీగలవలన నీయగ్ని సంభవించెను. ఈ అంగడి 18 ఎకరముల వైశాల్యము గలది. అగ్ని నార్పు గలముననాశ గతిరాత్రియే నడించెను. గతరాత్రి అగ్నిప్రమాద ములకు లోనైనవారు తాము మోయగలిగినన్ని సామానులను వీసికొనివచ్చి ఇతరవీధులలోని గృహములం దుంచికొనిరి. కిధి లకుగూడనగ్ని అంటుకొనుటచే వారు తిరిగి అచ్చటనుండి తమ సామానులు మోసికొని పోవలసివచ్చెను.

ఇంతవరకు 1000000 పౌనుల నష్టము నలిగెను. దగయు 60 గృహములు పగులుగానై ప్రితి యాయెను. 500 ప్రజలు గృహ ములు లేకుండ నుండిరి.

గత మాసాంతమున కార్లయనులచే కళహమననబడిన పొరజేరి అను ప్రదేశమున బోల్లివిక్కులు తిరిగి కళహమననబడినవి.

ప్రకటన

శనివారము 9 తేదీన వైకుంఠ ఏకాదశి యగుటచే, ఆ నాడు ఆంధ్రపత్రిక వెలువడదు. సంపాదకుడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ జనవరి నెల 7-వ తేది శనివారము

హిందూ దేశము: యువరాజాగమనము

ఈవిషయమై లండను ప్రెస్సుపత్రిక వ్రాసిన వ్యాసమును వేరొకచో ప్రచురించితిని. అలహాబాదునగరమున జరిగిన హరితాళపు ప్రాముఖ్యతను గమనింపకుండుటకు వీలులేదని, ప్రెస్సుపత్రిక అంగీకరించుచున్నది. హిందూదేశమునందు యువరాజుపైగాని, చక్రవర్తిపైగాని ద్వేషమేమియు లేదనియు, బ్రిటిషు పరిపాలనము వైననే ప్రజలు విముఖత్వము జూపుచున్నారనియు, ప్రెస్సుపత్రిక గ్రహించుచున్నది. ఈసంగతిని ఎల్లరును గమనించుట ముఖ్యము. యువరాజునకు జరిగెడి సన్మానమునందు పాల్గొనకుండుట వారిపై ద్వేషము గలుగజేయునదేకముతోగాదు. ఆతిథ్య మర్యాద దేశమునకు తెలియక కాదు. దేశవిపుడు విషమావస్థయందున్నదని ఎల్ల రెఱుంగుదురు. వేలకొలది దేశభక్తులు కారాగృహమునందున్నారు. నాయకులు కలుపుకు స్వాతంత్ర్యమును కోల్పోయిరి. ప్రజల ప్రధానాశయములు నెఱవేరకున్నవి. వారి మనోభీష్టములు తృప్తికరంబునుచున్నవి. ఇన్నిటికిని విరుగుడగు స్వరాజ్యమును వెంటనే సాధించుటకు వారు బద్ధకంకణులై పాటుబడుచున్నారు. వారిప్రయత్నముల కేదిక్కునజూచినను నిరోధములు గలుగుచున్నవి. కాని, వారు నిరాశపెడక నిరోధముల దాటుటకు శక్తివంచన లేక కృషి సలుపుచున్నారు. తాత్కాలిక లాభము నాశించి అధిర్భవము ద్రోహక, వారు శాశ్వతలాభ దృష్టితో ధర్మమార్గమున సంచరించుచున్నారు. మనోరథసిద్ధికి కొంతతడవయినను విచారించక, వారు యోరిమితో తమ ధర్మమును నెఱవేర్చుచున్నారు. ప్రజలకును అధికారవర్గమునకును సంఘర్షణ జరుగుచున్న సమయమున అధికారవర్గము వేల్పుయవరాజుగారి నాహ్వానించుట ప్రజలకష్టము లేదని పలుమార్లు వ్యక్తీకరింపబడెను. కాని ఈ సంగతిని లక్ష్యపెట్టక, అధికారవర్గము స్వంత శాశ్వతమై రాకొమరుని రిప్పించి, సమయముగాని సమయమున కర్వణము సేర్పాటు చేయుచున్నారు.

ఇట్టి సందర్భములందు ప్రజలు స్వాగతిపు టేర్పాటులలో పాల్గొనుట కెటుల సాధ్యమగును? ప్రజలు సుఖసంతృప్తులై యున్నపుడు, వారు తమ అతిథిని సముచిత గౌరవముతో నదుర్కొనెడి వారు. ప్రస్తుతసమయమున యువరాజు కర్వణము అధికారవర్గ క్రతిష్టను పెంపుజేయుటకు మాత్రము అక్కరకువచ్చునని వారు భావించుచున్నారు. అధికారుల ఏర్పాటుల కిష్టములేని వారిపై, యువరాజుగారి సమ్మతిముననే నిర్బంధముల విధించుటబట్టి, ప్రజల తలంపున కాదా రము గలదని వెల్లడియగుచున్నది. హరితాళము జరిపెడివారు జరిపెదరు, లేనివారు లేరని తలచి, అధికారులు తమ ఏర్పాటులను కొనసాగించుచో ప్రజల హృదయాభిలాష వ్యక్తమయ్యెడిది. అందుకు మారుగ రాజభక్తి క్రదర్పనము నిమిత్తము మితీలేని యపంతృప్తి జనించినది. ప్రజల స్వరాజ్యాభిలాష మరింత బలపడినది. లండను ప్రెస్సుపత్రిక అధికారుల వలంబించెడి నిర్బంధములను సమర్థించుచున్నది. ప్రెస్సుపత్రిక ఇంతకన్నను వికాలదృష్టి జూపునని దలంపవీలులేదు. ఈపత్రిక దెలిపెడి హేతువులు, నిరాధారములని చూచినంతనే పొడగట్టుకు. ప్రజల నెవ్వరో భయభ్రాంతుల జేయుటచే, హరితాళము జరుగుచున్నదని, ఈ పత్రిక తలంపు ప్రజలను భయపెట్టుటకు, సహాయ నిరాకరణవాదులకేమి సాధనములు గలనో తెలియదు. వారు మనోవాక్యాయ కర్మలందు దౌర్జన్యము నుపయోగించదలకలేదు. దౌర్జన్యమును బోధించుటలేదు. ప్రజల ధర్మమును మాత్రము సామ్యముగ బోధించుచున్నారు. అందులకు నియతము, క్రిమినలులా సవరణచట్టమును, రాజద్రోహ సభా శాసనమును అవకాశములను తొలగించినవి. హరితాళము ప్రజలమనోగతభావము నకు సదర్పనమని భావించవలెకాని, దౌర్జన్యభీతికి ఛలితమని భావించుట కెంతమాత్రము వీలులేదు.

సహాయనిరాకరణవలంబులకు నైతిక ఆధ్యాత్మికబలములేవు. ప్రెస్సుపత్రిక సూచించెడి మోటుబలములేదు. అట్టిబలము అధికారులకు గలదు. వారు బహుదర్పనమును దేశమందంతటను గావించుచున్నారు. నిర్బంధములను ప్రజలపై వివిధ ప్రయోగించుచున్నారు ఎన్నిప్రయత్నములు జేసినను, అధికారులు జేసిన స్వాగతపు టేర్పాటులు ప్రజలయాదరణకు పాత్రమగుటలేదు. రాకొమరుని అనవసరముగా అపాయములకు లోనుగావించుటకు తాము సమ్మతించమని, ప్రెస్సుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. హిందూదేశమున రాకొమరునికి ఏవిధమున సయినను అపాయము గలుగునట సత్యమున కెంతయు విరుద్ధము. ధర్మసూత్రముకొరకు ప్రజలు వట్టుదల జూపుచున్నారు గాని, ఇతరుల కేమాత్రమయినను అపాయము గలిగించుటకు గాదు అట్టి అపాయము గలుగకుండుటకు, సహాయనిరాకరణవలంబులు తమ ప్రాణమునయినను అప్పించెదరు. గాంధీమహాత్ముడి సంగతిని పలు మార్లు వెల్లడించిరి. అహింసప్రతీకమును చేపట్టిన వారు, తద్వ్యతిరేకపద్ధతి కెంతమాత్రమును ప్రోత్సహ మొనగజాలరు. రీషింగుప్రభువుగారవలంబించెడి కద్దతులు చాలకాలముక్రిందటనే నమలులోనికి రావలసియున్నవనియు, వారు క్రొత్తనిర్బంధవిధానమును నెలకొల్పుట లేదనియు, ప్రెస్సుపత్రిక చెలుపుచున్నది. దౌర్జన్యమునకు బూచక, శాంతికద్దతుల సమసరించెడి ప్రజలపై విపులు విధించుచున్న దండనములను నిర్బంధము లనుపేరుతోగాక మరి ఏవేళో పిలువవలయునో తెలియకున్నది. రీషింగుప్రభువుగారికి నిర్బంధకద్దతులని బిలచిన కోపము. లండను ప్రెస్సుపత్రిక కిది నిర్బంధములుగ దోచుటలేదు. మాంటాగూగారుచూడవీనిని నిర్బంధములని పిలుచుటకు సమ్మతించరు.

మామూలుచట్టములనే ఈదేశమునందు ప్రయోగించుచున్నటుల ప్రెస్సుపత్రిక భావించుచున్నది. క్రిమినలులా సవరణచట్టముగాని, రాజద్రోహ సభాశాసనముగాని, కుత్రికాశాసనముగాని, మామూలుచట్టములేనా? క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడ్డు శిక్షనులను వాక్సాత్వత్ర్య నిరోధమునకును,

సభా నిరోధమునకును ఉపయోగించుట మామూలుచర్యయేనా? స్వతంత్రదేశపు మర్యాదల నెరిగిన వారుచూడ, హిందూదేశ వ్యవహారమును వేరొక కొలతబద్ధతో త్కొంచుట విచిత్రము. చిత్రరంజన దాసుగారి అరెస్టుగాని, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారిపై విధించిన శిక్షగాని, ప్రెస్సుపత్రికకు విపరీతముగ గనుపించుటలేదు. హిందూదేశ మందలి వివిధరాష్ట్రములలో జరిగిన అరెస్టుల మొత్తము విశేషముగ నున్నదనిమాత్రము, ప్రెస్సుపత్రిక అంగీకరించుచున్నది. కాని, రీషింగుప్రభువు గారును రాష్ట్రీయాధికారులును అవలంబించుచున్న చర్యలకు బ్రిటిషుజాతి అంగీకార మొనగవలెనని, ప్రెస్సుపత్రిక వేడుకొనుచున్నది. ఇదియొక్కటియే ఇంకను కొరతగనున్నది. ఈ సందిగ్ధ సమయమునందు బ్రిటిషుజాతి ఉపేక్షవహించుటచేతనే, తా నొనర్చవలసినధర్మమును కోల్పోవుచున్నది. ఇందుకుదోడుగ అధికారులు ప్రయోగించుచున్న నిర్బంధములకు ప్రోద్బలమొసగుటచూడ ప్రారంభించుచో, బ్రిటిషుజాతి యెడగల కొలదివిశ్వాసము సయితము అంతటితో తొలగిపోయి, ప్రజాస్వామ్యకత్తెమునకీదేశమున బలము గలుగును. ఇకనయినను మేల్కొని, అధికారాభిమానియగు ప్రెస్సుపత్రిక తెలిపెడిహితమునకు పెడచెవిబెట్టి, తనపేరుతో హిందూదేశమున జరుగుచున్న అక్రమములను బోనాడుటకు బ్రిటిషుజాతి బూనుచో, తనప్రతిష్ఠను నిలుపుకొనగలుగును. బ్రిటిషుజాతి ముందేటుల ప్రవర్తించునో చూడవలయును.

ప్రభుత్వ నిర్బంధపద్ధతి మితవాదుల యంగీకారము బడసినటుల, ప్రెస్సుపత్రిక సూచించినది. ఆ మితవాదు లెవరో, భారతదేశమున తెలియదు. ప్రజలకు తెలిసినంతవరకు మితవాద ప్రముఖులందరును నిర్బంధపద్ధతికి తమ యసమ్మతిని కనుబడిచియే యుండిరి. ఇట్టి యవవాదమును అంగ ప్రజలలో వ్యాపింపజేయుటకు బూనికొనిన ప్రెస్సుపత్రిక సాహసము విచిత్రము. ఐర్లండుదేశ సమస్యను బరిష్కరింప బూనికొనిన మంత్రి వర్గము, హిందూదేశ సమస్యను పరిష్కరింపవలెనని, భారత రాజకీయ ప్రముఖులుగోరుట భావ్యము లేదని, ప్రెస్సుపత్రిక యభిప్రాయపడుచున్నది. కారణమేమి? హిందూదేశమునకును ఐర్లండుదేశమున పోల్చలేదని, ప్రెస్సుపత్రిక భావించుచున్నది. స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుటకు ఒక జాతీకమాత్రము హక్కుండి, వేరొక జాతికి హక్కులేదు గాబోలు! హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనమునిచ్చి నంతకాలమో గాలేదట. దానినపుడే విస్తరింపజేయుటకు వీలులేదట. ఈ సంగతిని భారతీయులకు స్పష్టముగ చెలువవలయునని ప్రెస్సుపత్రిక గోరుచున్నది. దేశచట్టములను తప్పుకొనసాగించెదరనియు, అల్లరులను సహింప వీలులేదనియు, ప్రెస్సుపత్రిక వెల్లడిజేయుచున్నది. మితవాదులు సయితము ఇటీవల జరిగిన సభయందు, రాజ్యాంగ సంస్కరణముల గూర్చి యపంతృప్తి గనుబడుచు, త్వలో సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును, కేంద్రప్రభుత్వ బాధ్యతను ప్రసాదించ వలయుననియు కోరుటకు తీర్మానించిరి ప్రెస్సుపత్రిక ఆదేశముబట్టి చూడ, మితవాదుల కెట్టి యాశ గనుపించుట లేదు.

ఇప్పుడుదయించు ప్రశ్న యొకటిగలదు. బ్రిటిషు జాతి ప్రెస్సుపత్రిక హితముప్రకారము, అధికారుల నిరంకుశ చర్యలను కొనసాగించుచు, ప్రజల స్వరాజ్యాభీష్టమును నిరాకరించునా, లేక ఐర్లెండు దేశము నెడల జూపిన విశాల దృష్టి? హిందూదేశముపై గూడకనుపరుచనా? ఐర్లెండు సమస్యతో భారతీయసమస్యన

గూడ వెంటనే పరిష్కరించుచో బ్రిటిషువారి ఆంగ్ల సామ్రాజ్య గౌరవమును కాపాడుకొనును. లేనియెడల, తన గౌరవమును కోల్పోవును. కలనల్ వెడ్జిప్రజ్ఞుగారు హిందూపత్రికానుబంధసంపుటమునం దొక వ్యాసమును వ్రాయును, ఆంగ్ల దేశమున ప్రస్తుత పరిస్థితు లనుకూలముగ లేవనియు, 1923 సంవత్సరమువరకు ఎన్నికలు జరుగుటకు వీలుండదనియు, అప్పుడయినను కొయలిషన్ కక్షమునకు ప్రాబల్య ముండవచ్చు ననియు, అందుచే శ్రాత్రుత్వము ప్రభుత్వము నాక్రమించువరకు హిందూ దేశము వేచియుండవలెననియు గోరిరి. కలనల్ వెడ్జిప్రజ్ఞుగారి నంతగ గౌరవించుచున్నను, హిందూ దేశము తన యభీష్టసిద్ధి నిమిత్తము వారు చెలిపిన గడువువరకు వేచియుండజాలదు. లేనిచుకత్తుము ప్రాబల్యము సహించువరకు, జ వ ము క్షే య ము గూర్చుండదు. కామన్వెల్త్ అనుకూలించినను అనుకూలించకబోయినను, స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు హిందూదేశము ఆయత్నమైయున్నది. ఎన్నిసంగతుల జెప్పినను, క్రజలకు స్వకరిపాలనాధికారము సంక్రమించుటకు, అధికారాభిమానులు ఇష్టపడుటలేదని స్పష్టమగుచున్నది. తగాదాయున్న ప్రశ్నయే యిది. దీనిని సాధించుటకు హిందూదేశము ఆత్మాభిమాన గావించుచున్నదని, బ్రిటిషువారి గ్రహించుట శ్రేయస్కరము. ఏకత్వము అధికారమునందున్నను, హిందూదేశమున కొక్కటియే. హిందూదేశము దృఢనిశ్చయము జూపునపుడు, అది నెలవేరకమానన. కొయలిషనుకత్తుమే, ఐ.ఎస్.ఎస్.ఎస్.ఎస్. పరిష్కరించుచున్నది. కొయలిషనుకత్తుమే, ఈజిప్టునమస్యను పరిష్కరింపక తీరదు. కొయలిషనుకత్తుమే, హిందూదేశమును సయితము పరిష్కరింపక తప్పదు. హిందూదేశము తనదృఢసంకల్పమును విడనాడక పాలుబడనేని, స్వరాజ్యసిద్ధి త్వరలో గలుగుట నిశ్చయము. ఆంగ్లవారి తన దృష్టిని త్వరలో నిసమస్యపై మరలించక మానను. హిందూదేశ ముంచే ఇంకను వేచియుండజాలదు.

కారాగృహవాదలు

నాగరిక దేశము లన్నిటియందును, రాజకీయ నిర్బంధితులయెడ గౌరవముతో ప్రవర్తించెదరు. అధికారులతో గలిగెడి అభిప్రాయ భేదముల వలన, దేశభక్తులు నిర్బంధమున నుండుట తటస్థించును. నేను కారాగృహమున నున్నవారు చేపు ఉన్నతగౌరవవదని నాక్రమించవచ్చును. నేను ఉన్నతవదనియందున్నవారు చేపు చెలసాలనుండుట తటస్థింపవచ్చును. హిందూదేశమునందు సయితము ద్వీపాంతరశిక్షకు పొంపనలాలా హరిషన్ లాల్ గారికి వంజాబు రాష్ట్రమునందు క్రభుత్వమువారు మంత్రికదవి నొసగియుండిరి. యుద్ధమునకు బూర్వము ఆంగ్ల దేశ క్రభుత్వముతో పోరాడుటకు నన్నద్ధుల యన సర్ ఎడ్వర్డు కార్నూగారిని, యుద్ధ మారాధముయిన పిమ్మట మంత్రివర్గమునందు తేర్చుకొనిరి. క్రభుత్వమునకు తాత్కాలికముగ ప్రాతినిధ్యము వహించుచే చెన్నింధితులయినవారిని చౌర్యాది నేరముల జేసినవారిలో పాలు జూచుట, నాగరికలక్షణము గాదని వేరుగ చెలువబనిలేదు. వంగదేశమునందు వేంకటేలమంది, కేవలము దేశారాధనబుద్ధితో ధర్మము కొరకు కారాగృహమునకు జనుచున్నపుడు, వారియెడ జయిలు అధికారులు సాదరముగ ప్రవర్తించి యుండవలసినది. అందుకుమారుగ వారు విగుల క్రూరముగ ప్రవర్తించినటుల డాక్టరు మైత్రాగారు ప్రచురించిన

వృత్తాంతముబట్టి గ్రహించవచ్చును. ఫరీదుపురపు జయిలులో ఇరువురు నిర్బంధితులను చేతులను కళ్ళనుకట్టి ముక్కోణముపైవైచి, చెరియొక్కోకి కదునైదుచెబ్బలను మోదిరిని, వారు చెలిపిరి. వీరిలో నొకరు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు కట్ట భద్రులు. జాతీయపాఠశాలా ప్రధానోపాధ్యాయులు. వీరు చేసిన నేరమేమి? జయిలు అధికారులకు నెలము జెట్టుకుంటు. ఇందునుగూర్చి వంగదేశ క్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటనయందు, 353 మంది సహాయ నిరాకరణవాదులు జయిలులో నుండిరినియు వీరు కేలీకును తిన్నగ ప్రవర్తించలేదనియు, వీరిలో ఇరువుర ప్రవర్తన ఏమాత్రము బాగుండక పోవుటచే వీరిని చెబ్బలుగొట్టుట తటస్థించెనియు, శిక్షకు పాత్రులయిన మిగిలినవారికి తక్కువ కఠినముగు దండనలు విధించబడెననియు, తెలుగుబడన. పై ఇరువురపై శిక్ష విధించినది నెలము జేయనందుకు గాదని, క్రభుత్వము వారు చెలిపిరిగాని, అందుకొక కేసని నిర్బంధితులు మైత్రాగారితో జెప్పిరి చెబ్బలుగొట్టకముందు చేశామని ఏర్పాటులనైనను జేయలేదని మైత్రాగారు తెలుపుచున్నారు. ఇంకను విచారణలోనున్న ఖయీదీల చే గూడ పనిజేయుచు చున్నారు. ఆరోగ్యహానికై తొలమాట్రము అనుకూలముగ లేవని, వారి యుద్దేశము మర్యాదగ జీవించువారికి లేగిన ఆహారము నిచ్చుటలేదు. సాయం కాలము 6 గంటల మొదలు తెల్ల వారువరకు, ఖయీదీలకు సంతకల్లో నుంచుటచే ఎట్టి యపదర్శనాలు వాటిల్లినో చెప్ప నవసరములేదు. త్వరలో తగిన ఏర్పాటులు జేయినచో, అనేక వ్యాధులు జనించునని, మైత్రాగారు తెలుపుచున్నారు. కిడ్నీ ఫుంపు జయిలులోని స్థితిగతులకు వంగదేశ కాపన సభ్యులగు రాయ రాధాచరణ పాలుగారు వర్ణించిరి. ఖయీదీలకు తగిన గాలిగాని వెంటురుగాని లేవనియు, 1500 మంది ఖయీదీలకు ఒక్కొక్క కొట్టములో నుంచిరినియు, నేల తడితడిగనుండి దుర్వాసన కొట్టుచున్నదనియు, వీరు నూచించిరి. వారికి మూడునాలు దినములనుండియు దాదాపుగ ఆహారమే లేదని ఖయీదీలు తమకు తెలిపినటుల పాలుగారు వ్రాసిరి. జయిలు, నాసయోగ్యము గాదనియు, అనారోగ్య భూముష్టచునియు, వీరి యభిప్రాయము. హిందూదేశ కారాగృహవాదలను వర్ణించుటలేదు. దేశమాతకొరకు ఆత్మ సమర్పణము జేసినవారు, ఈవాదల సమర్థింపక తీరదు. కారాగృహములందే స్వరాజ్యము వెల్లడియగుచున్నది. వంగదేశమునందు కారాగృహములలో చోలు గనుమించుటలేదు. వంగదేశీయులు జేయుచున్న త్యాగము అచ్చెరువు గలిగించుచున్నది. భాంతీముల త్యాగ సమూహమునుండి స్వరాజ్యము నిజకాంతులతో వెలువడకమానను.

రీడింగుప్రభువుగారి వద్ద

బికెనిరునందు ఉపన్యసించుచు పాలకులు ఒక వంక కఠినముగ ప్రవర్తించినను, వేరొకవంక సమాధానపూర్వకముగ ప్రవర్తించుటకు సాధ్యమనున రీడింగుప్రభువుగారు చెలిపిరి. ఇట్టి సిద్ధాంతమును ఇదివరక నేకులు క్రతిపాదించిరి. నిర్బంధ, సమాధాన పద్ధతులనుకలిపి యవలంబించవలయునని, మార్గ క్రభువువంటి రాజకీయవేత్త క్రతిపాదించెను. కాని అది విఫలమయ్యెను. రీడింగుప్రభువు ఈపద్ధతిని జయప్రదముగ కొనసాగించుట దుర్లభము. వెనుకటివంగతి ఎటులున్నను, నిర్బంధములు ఇక్కాలమున కసలే బసికిరావు ప్రజాభీష్టముపై ననే పరిపాలన మార్ధావడవలెను. రీడింగుప్రభువునకు, నూతన పరిస్థితులింకను గోచరింపకుండుట శోచనీయము.

గంజాము మండలము

జయింతి వెంకటనారాయణ, కృష్ణారావు గార్లను శ్రీకాకుళమునందు 108 శెక్కునుక్రింద అరెస్టు జేసినదియు, చక్రపురమునందు వీరిని 12 తేదిన విచారించెదరనియు ఇంకను నిర్బంధము లుండుననియు, తంతివార్త యొకటి చెలుపుచున్నది. జయింతి వెంకటనారాయణగారు మత, సాంఘిక, రాజకీయోద్యమములలో కడుశ్రద్ధవహించి పని జేయువారలలో నొకరు. గంజాముమండల ప్రజాభిమనకు వీరు విశేషముగ శోధ్యుడియుండిరి. గంజాము మండలము, ఉద్యమాభివృద్ధికై ఎక్కుడు శ్రద్ధవహించి పనిజేయుటకు, నిర్బంధములు ప్రోద్బలము గలిగింప గలవు.

డిమొక్రాటున త్రిక అంతరించుట

ప్రెస్టుచక్రక్రింద విధించిన ధరావతును చెల్లించకబోవుటచే, అలహాబాదులో ప్రచురింపబడెడి డిమొక్రాటుపత్రిక ఇండిమెండంటు పత్రికతో పాలు ఆగిపోయెనని, తెలియుచున్నది. స్వరాజ్యము కొరకు పాలుబడెడి పత్రికలంతరించినను, స్వరాజ్య భావము ద్వీగుణోత్తరశక్తితో దేశమందంతటను వ్యాపించుననుట స్వతస్సిద్ధము.

శిక్షలను తగ్గించుట

కండిత కృష్ణకాంత మాలవ్యా, గోవింద చంద్ర మాలవ్యాగార్లపై విధించబడిన 18 మాసముల శిక్షనిశిక్షను ఆయుగాసముల విడిఖయితుశిక్ష క్రిందకు మార్చినను, తంతివార్త యొకటి చెలుపుచున్నది.

స్థానిక వార్తలు

భగవత్ కథా ప్రసంగసభ:—1922-వ సం॥ జనవరి 9-వ తేదీ సోమవారం రాత్రి 9-గంటలకు 'రామదాసు చరిత్ర' కాలక్షేపము తొడమండలము స్కూలు హాలులో బ్రహ్మశ్రీ, మాంగుడి-చిద. బాధాగమతులవారినవన జరిపించబడును. కిడ్లకు ఆరచార్చి.

చింతాద్రిపేట కాలక్షేపసభ:—శ్రీమాన్ సి. జి. రాజప్ప భాగవతరుగాన (శంకరాచార్య) జనవరి 9 వ తేదీ సోమవారం రాత్రి 8 గంటలకు చింతాద్రిపేట ఆర్యామండలి వీధిలో సెం 93 గృహములో రామదాసు చరిత్రమును కాలక్షేపము జేసెదరు.

పల్లెకు నోటీసు—జాతీయ సేవకసంఘ కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—జనవరి 13 వ తేదీని కొట్టిన్నయను మూసి వారతాళము గానింపబడును. గాన భోగముండుగను సకలల్పాయను అంతయుండే కొనుక్కొని యిచ్చండి పడమరు రిని ప్రజలను మేము కోరుచున్నాము.

బీచి మీటింగు: యువరాజబహిష్కారము:—జాతీయ సేవకసంఘ యాజమాన్యమున సోమవారము 9 వ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు ట్రిప్లికేను బీచియొడ్డున యువరాజ బహిష్కారమును గూర్చి యొక గొప్ప బహిరంగసభ జరుగును. నాయకులందఱు సావన్యసిం చెదరు.

ట్రాక్ వేలు:—వైకుంఠే కాదకి సందర్శమున శ్రీపాథ సావధిపాపి దేవాలయములో గోపురదర్శనమునకై వెళ్ళువారల సౌకర్యముకొరకు కష్టంపాశు, బ్రాడ్వే, చాకలపేట, పెంట్లు ప్రేమను, పెరియమెట్టులకండి 9 వ తేదీ ఉదయము 5 గంటలకే ట్రాములు బయలు దేవునని ట్రాంవే కంపెనీవారు చెలుపుచున్నారు.

పొన్నాడ భాస్కరం అందు బ్రదర్సు, ఆయుర్యేంద్ర బేషధాలయము, రాజమృద్ది:—వీరు ప్రముఖులైన 1922 సంవత్సరపు క్యాలెండరును వందములతో నమకొంటిమి. కావలసినవారికి, వీరు ఉచితముగ పంపెదరు.

వేల్పు యువ - జు:— యువరాజుగారు సముద్ర తీరమున దిగువపుడు వారిని చూచుటకు గాను ప్రత్యేకింపబడిన స్థలములన్నిటిని టిక్కెట్లు అయిపోయినవి. టిక్కెట్లు పుచ్చుకొని రాజులనివారు వాపసు చేయవలెనని ప్రభుత్వ ప్రమరణసంఘాధికారి తెలియజేయుచున్నాడు.

సుగుణ విలాసంభ:— సుగుణవిలాస సభ వారు తీవ్ర తేది ఆదివారము సాయంత్రము విజ్ఞోరిగా హాలులో కన్నడమున 'హిడింబావివాహము' ను సోమవారము రాత్రి - ముక్కోటి ఏకాదశి 'గాలముసి' వాటకమున 'రుక్మాంగద' (మూగ వాటకముగ) ను ప్రదర్శించును.

దేశీయ పార్శ్వ సమాజము : కేపు (ఆదివారము) మధ్యాహ్నమున 3 గంటలకు మదరాసులో టంకకాల వీధి సాహుకార్ వేట తపాలా కేసుకు సమీపమున జూరు ఉపన్యాసము జరుగును. వీరినిదిని (ఏకాదశి) పగలు 3 గంటలకు వెంకటాచిలో రాఘవాచార్యుల వీధి 15 నెం పార్శ్వ సమాజమున దైవపార్శ్వ యంత్ర ప్రదర్శనము వారికధము జరుగును. శ్రీపురుషులెల్ల దయచేయఁ బ్రార్థితులు.

దాదాబాయి నారోజి:— నెల్లూరు సుబోధిని గ్రంథమాలవారిచే ప్రకటింపబడిన దాదాబాయి నారోజి జీవిత చారిత్రియ మాతాగృహస్థము జేరినది గ్రంథకర్త ముత్రాజు శివ కామయ్యపంతులు బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు కేవలము చారిత్రికమే గాక గ్రంథమునందు నారోజియంపన్యాసములుగూడ కొన్ని యనుబంధింపబడియున్నవి. ఆంధ్రమునందు రాజకీయ గ్రంథములు చాలతక్కువనున్న యాకాలమున నిట్టి ప్రస్తావనములయొక్కతయెంతయో నెలకు వెల 8.

తిలకు గ్రంథాలయము: వచ్చే వంశవారము 10 వ తేది సాయంత్రము 5-3 గంటలకు పొందగ్గరి హాలునందు బ్రా. మహాపాధ్యాయ జేదము వేంకటరాజు శాస్త్రి గారు శ్రీ కృష్ణ దేవరాయలు- ఆముక్తమాల్యద అను విషయముల గురించి ఆంధ్రమున నొక యంపన్యాసము నిచ్చెదరు. ఏలూరుకు ఆంధ్రప్రతికాధిపతులగు 'మ. రా. కా. శ్రీ. కా. నాగేశ్వరరావుపంతులవారు అగ్రాసవాధిపత్యము వహించును. ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి కైలెల్లను విచ్చేయఁ బ్రార్థితులు. — బి. కె. నోపాలకృష్ణరావు, సహకార్యధ్యక్షులు.

మద్రాసుహారతాళము:— సభవై రాళ్లు రుక్మ ట:— పట్టణోత్తరభాగములోని కాంగ్రెసుసభల నాల్గింటి యొక మాన్యమున మొన్న సాయంత్రము రాయపురములోని కల్పందపములో నొకసభ జరుపబడినది. ఉపన్యాసకులు కాంగ్రెసుశిర్యా నమునుగూర్చియు యువరాజుగారును హిందూ మతమునుగూర్చియు విపులపరచిరి. సభ జరుగఁచుండ సభ్యులవై కొన్ని రాళ్లుపడినవి. తీవ్ర కాంగ్రెసుకార్యక్రమమునకు విరద్ధముగ ప్రచారముజేయు వారిని వారగ్రహించి నిశ్చయముగ కాంతముతో ప్రతికాక మేమునును జేయుకుండ నిశ్చయించిరి.

సిటీపోలీసులు:— పోలీసు కమిషనుగారు రంపిన సమర్థులగు ప్రకాశము 'మదరాసులోని పోలీసుప్రేమలన్నిటి నుండియును, హైడ్ కాన్సేబిలులును కాన్సేబిలులును, తిరుప్ర తిరుగులను పురుషేటమైనానులో కలసికొనవలయు నని కోరగా ఆప్రతినిధులు అక్కడకు నిర్దిష్టకాలమునకు వెళ్లి డిశంబరు 23 తేదీన కేపుపుచ్చుకొనలేదని తెలిసిరి. యువరాజు 13 వ తేదీని వచినపుడు సమైక్యముగాయని కమిషనుప్రతినిధుల ఒక కాన్సేబిలు అటులజేయుటలేదనియు, తమ కీకలుపుగోజులలో వచ్చు జీతములతో సంపాదించుచున్నారముగ డెమట కష్టముగ నున్నదనియు, జీతమునెక్కువగావలెనయే తాపధికారల గోరనిచ్చగించినయియు దెల్పెను. పోలీసు నెలకు 40 రూపాయల సంపాదించుకొనుచుండ, గొప్పబాధ్యత గలపనుల నిర్వహించినను నెలకు 28 రూపాయల జీతమునే పొందుచున్నారనిగూడ ఆయన చెప్పెను. కమిషనుగారు వారితో సానుభూతిపాపి, ఆయన చేయుతీరుల వారికోర్కెల సఫలపరచయత్నించెదనని చెప్పిరి అయితే వారొకసంగతిమాత్రము చెప్పిరి. జీతములెక్కువజేయుటకు కానుకసభయంత్రపు కావలయును. ఇంతకాలములో జీతములనెక్కువజేయించెదనని కమిషనుగారు వాగ్దానముజేయుచుంటుంటే వారుడిశెంబరు నెలజీతమును పుచ్చుకొన వని తీర్మానించిరి. (హిందూ)

హిందూ దేశము: యువరాజు వర్మటనము

(లండను టైముస్ పత్రిక)

డిశెంబరు 14 వ తేదీ నుండి)

హిందూదేశమున, అగ్రా, ఆయోధ్యా సంయుక్త రాష్ట్రముల ముఖ్యపట్టణముగ ఆలహాబాదు పట్టణమును ప్రవేశించి నపుడు, వీధులు నిర్జనముగ నుండి రాకపోకలను పనులన్నియును ఆపివేయబడియు ఆయన కనుగొనెను. అల్లరు లేమియును జరుగకుండెను. అయితే రాజకుటుంబమునకు సంబంధపూర్వకముగ నిచ్చు మర్యాద లేమియును గానించకుండెను. ఇట్టి యసంభావ్యవిషయమును త్రోసిపుచ్చుటకు వీలులేదు. దీనిప్రాయశ్చయమును అతిశయంపజేయుట మాత్రము సులభము. వేల్పు యువరాజు, తనవైగాని, సామ్రాజ్యమునివైగాని గాక బ్రిటిషు పరిపాలనమునకు విముఖత్యము నాపి ఆ సమకాలముగ లేని పరిస్థితులలో పర్మటనము గావించుచున్నట్లు అని గానించుచున్నది. అయితే యా బహిష్కార ప్రయత్నములు, భారతదేశములో నధికసంఖ్యాకుల నిజభావమును వెల్లడిజేయునని మేము విశ్వసించవలయు. ఇది ప్రలలో జ్ఞానము లేనివార గొందఱు, భయపెట్టి, అగ్రహకారణ మగుకార్యక్రమము జేయుటవలన గట్టి ఫలితమేగాని చేరుదురు. ఆలహాబాదులో జరిగిన హావనము, యాకాంత సంబంధ కారకులు నిజముగ జయముచేసివెల్లడిచేసెను. అయితే లోక్సభలో యువరాజునకు హృదయపూర్వక స్వాగత మియ్యకుండ వారు చేయుటలకపోయిరి. అట్టి రులోమాత్రము వారికి కొంతపట్టు చిక్కెను. రక్షకసంస్థానములలో మహారాజులు యువరాజునకు మంచిసత్కార మొసంగిరి. పూనాలో గౌరవ మత్యద్భుతముగ జరిగెను. ఇరువది సంవత్సరములకు పూనా, భారతదేశములో నెల్ల మిగల ప్రతి హాలుముగ నుండెను. యువరాజు, బొంబాయి గవర్నరు, రి. జార్జి లాయిడుగారితో లసి వెంటపెట్టించి యేమియుజేయుకొనెను. పూనా గుట్టపుపండుమలకు గుంపులలో గుండ వెడలెను. అప్పుడు ఆయన పొందిన గౌరవవల్లనము నిన్ను లండనుచేర గాదానినూడ నదృశ్యముగ నుండెను. ఇప్పుడు దెలసినసంతులనబట్టి నూడ బొంబాయిలో యువరాజుపొందిన గౌరవము యాదేశములో నింకను బాగుగ దెలియలేదు. బొంబాయిలో అప్పుడు జరిగి అల్లరులు ముదేయోచనజేసి గానింపబడినది. అవి యువరాజుసంబంధించు ప్రాంతములలో గాక మారముగ జరిగెను. అల్లరులు జరిగినవిదప యువరాజు బొంబాయిమైదానములోని పండుమలకు ప్రాద్దు: గ్రంథిసమీప, వెల్లిరి. అక్కడకు ప్రజలందఱును రాసియబడిరి. యువరాజు అచట రంగముచుట్టును వెళ్లునరికి ప్రజలందఱును ఉత్సాహపావశులైరి. మరునాడు సాయంత్రము యువరాజు బొంబాయినుండి వెడలిపోవునపుడు ప్రదర్శన మద్యుతముగ జరిగెను. ఏలనగా ప్రత్యేకవిలేఖకులు యువరాజుగారికన్న ముందు వెళ్లి వెల్లిరి. యువరాజుగారి మోటారు గంట నేపు నెమ్మదిగ రయలుపడకు వెళ్లెను. ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగ వెంట నుండిరి. బొంబాయిలో జరిగిన యఖండసత్కారము, అన్వేరి యలో జరిగినదాని సత్యయించెనని పోల్చువారు చెప్పెదరు. విజ్ఞోరిగా టర్నినకునంద పోలీసునిబ్బంది తొలగింపబడినది. జన మంతయును భవనములోనికి తండ్రి పరంధములుగ వచ్చిరి. రైలు సాగుటకుగూడ, ఆహ్వాద్యులు మారుమ్రోగు చున్నపుడు, కష్టమాయెను.

బొంబాయిను డి యువరాజు జయప్రదముగ వెడలిన సంకతినిగూర్చి గాక యెక్కడనో ఒకమూల జరిగిన అల్లరుల గూర్చి యెక్కువవార్త లేలేదనినది. ఈవిషయములను బాగుగ విచారింపవలయును. అయితే భారతదేశములో ఆసందృశములు విచరితముగ జరుగుచుండునని మాత్రము జ్ఞాపక ముంచుకొనవలయును. బొంబాయిలో యువరాజునకు జరిగిన మర్యాద, భారతీయుల సహజభావములను వెల్లడిచేసినదియు మాత్రమే. ఈవిషయము 10 వత్సరములకుండ సామ్రాజ్యముడు ప్రతినిధ ముదయమును కలకత్తా బహులలోగుండ ఒంటరిగ వెళ్లుటను జ్ఞాపికి దెచ్చుచున్నది. వేల్పు యువరాజుగారి రాజకుటుంబము వారెవరై న గాని యిండియాను వెడలి ఆనవసరముగ నపాయములకు లోనగుట మేమెల్లము. ఇండియాలో బ్రిటిషు పాలనమును బహిష్కరించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇందులకు ప్రారంభించుటకు యువరాజుగారునను సరియైన సమయమైనది. బొంబాయిలో హిందూము నివృత్తియోజన మాయెను. అచట నిరాకరణోద్యమపు మూఢప్రచారకుడుగా

ధి యుద్యమమునకు మంచిదెట్లు తగిలెను. కలకత్తా ఆంధోళన పరు- యువరాజు బొంబాయి- దిగిననాడు హాతాళమును గావించిరి. ఆరోజు సూర్యోదయము మొదలు మరునాటిదినము సూర్యోదయము వరకు ను పట్టణముంతయు నేవిధమైన వ్యాపారము లేకుండ నిశ్చలముగ నుండెను. యువరాజు క్రిస్తునులో కలకత్తాకు వచ్చి-పుడే చేయుటకు ముందెట్లుజేసి చూచిరి. అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు సహనమును వీడవలసినచేసెను. ఇదివరకే చేయవలసియున్న పనిని రీడింగుప్రభువు న్ను, రాష్ట్రీయాధికారులును యిప్పుడు జేయ మొదలిడుచున్నారు. వారు క్రొత్త నిర్బంధవిధానము శకలించుట లేదు. వారేమియు వాడుకలో లేనికాసముల ప్రయోగించుట లేదు. వారేమియు ప్రతికార సాధనముల నుపయోగించుటలేదు. వారి హస్తగతములై నిర్భయమున సాధారణధర్మములనునే వారాచరణలో పెట్టుచున్నారు. ముందు తెలియబరచి, వారు కాసవదిర్చుటలకు సంఘములలో నున్న వారినిన్ని, రాజద్రోహకార్యముల జేయువారినిన్ని, బొంబాయిలో జరిగినట్టి రాజకీయ నిషేధ ప్రచారమును జేయువారినిన్ని, అరెస్టు జేయుచున్నారు. ఇందువలన ఆహమ్మదాబాదులో డిశెంబరు 24 వ తేదీ జరుగనున్న కాంగ్రెసు సభాభ్యక్షులకు నెన్నోనబడిన దాసుగారు అరెస్టు చేయబడిరి. కాంగ్రెసు నెక్రటరీయ గుమారీ లాలు నెహ్రూగారు ఆలహాబాదు, కాసవిరద్ధ మకు సంఘములో చేరియున్నందులకు అరెస్టు చేయబడిరి. ఇందులనే సోమవారమునాడు ఆపట్టణము- హాతాళము జరిగెను. బొంబాయిరాజధానిలో నిష్పటికి నున్న గాంధీ నింకను అరెస్టు చేయలేదు. కారణము ఆయన కాసములక్రింద క్షింపబడునట్లు చేయుట లేదు. బొంబాయిలో అల్లరివారిని నిరసించుచు ప్రకటించెను. ఇండియాలో అరెస్టుయిన వారిసంఖ్య బాగా యెక్కువగనే యున్నది. అయితే రీడింగుప్రభువును, రాష్ట్రాధికారులును జేయుపనులకు బ్రిటిషు జాతివారు మంచి వత్తాపీ నీకువలయును. భారతమితవాదులు గూడ నీ యుద్దేశమునే వెల్లించుచుండిరి.

భారతదేశములో ధర్మ కాసనసభలో కొందఱు సభ్యులు ప్రస్తుత నిర్బంధవిధానము నిరుపయోగ మని ఆక్షేపించుచు, యొకను రాజకీయముగ మారులు దెచ్చుటను గూర్చి యొచించుటకు ఒక సమావేశము జరుగవలెననియు కోరుచున్నారు. అనగా భారతరాజనీతిజ్ఞులు లాయిడు జార్జిగారివై దృష్టి వరల్చి నారు. అయితే ఇండియాకును బంగ్లాదేశుకును పోలిక యేమియును లేదు. గాంధీగారికిని లేదను సరులకును రాజకీయముగ నేమియు కార్యక్రమములేదు. స్వరాజ్యమన నేమా వారికిను విపులపరపలేకున్నారు. గాంధీప్రచారము అర్థ విహీనమును, అరాజకమునై యున్నది. ప్రభుత్వవిధానములో మార్పు నేమియును నూచింక ప్రభుత్వమునే లేకుండజేయవలెనని వారుగోరుచున్నారు. ఇది బూట్టుయొచ్చెప్పిన పిచ్చినిధాత మనిపించుకొనును. సంవత్సరములకుండ ఇండియాకు స్వపరిపాలన విాయుపడినది. ఆవిధానము బాగుగనే పనిజేయుచున్నది. కొంత నిర్దిష్టకాలములో అది యెటులపని జేయునో జూచి అప్పుడువరల కావలయునని సంస్కరింపబడినది. కాని ఆసమయ మెప్పుడో యూహింపజాలము రీడింగుప్రభువు నిర్బంధవిధానము సాగించుటలేదు. పడిపోవుచున్న ధర్మమును ని: లెట్టుచున్నారు. ఆయన కానీ చూచెదనని కొన్ని సంతులు జరుగువరకు సూరకయం దెను. యువరాజు వచ్చెను. ఇంకను క్రమమునకు భిన్నముజరుగకు. దబాడవలసినచేసెను. ఇండియాలో ప్రస్తుతస్థితికి, బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారుగూడ కొంతవరకు బాధ్యులే. ప్రధానమంత్రి నాయకత్వముక్రింద కొందఱు మంత్రులు, గ్రీసుతో కాలహాసము జేసి టర్కీలో సందిజేసికొనుటను చేపించియున్నందులకు నెక్కుడు బాధ్యులైరి. టర్కీలో సంది నిప్పుకు న్యాయప్రకారము జేసికొన్నను యిండియాలో నకాంతిపోనేరదు. అయినను కొంత వరకు తగ్గును. ఈలోపల ప్రభుత్వములో మార్పులిప్పటిలోతల పెట్టుట లేదనియు, న్యాయము నిలవట్లుబడు ననియు, అక్రమము సహించుటలేదనియు భారతదేశమునకు బాగుగ దెలపవలయును. ఆలహాబాదులో జూపిన యగౌరవమునకు సిగ్గు దెచ్చుకొని యిప్పటికైనను, యువరాజుప్రయాణమున కెట్టి ఆటంకము గలుగకుండ, భారతదేశములో జ్ఞానసంతులు చూచెదరు గాక యని మేము తలంచుచున్నాము.

మదరాసుక లెక్క రు దర్పారు:— ప్రభుత్వలిరుదాంకితులకు సనదులు రాగల సోమవారము 9-వ తేదీనాడు గాక మంకలవారము 10-వ తేది సాయంత్రమునాడు మదరాసు కలెక్టరొసగెదరు.

తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయులు

సి. యచ్. ఆంధ్రప్రదేశ్ గౌరవ మోడరన్ రివ్యూలో

జిల్లా వ్రాయుచున్నాడు:-

నే నీవధ్య తూర్పు ఆఫ్రికాకు పోయినప్పుడు నేను చూచిన విషయములగుర్చి యావ్యాసమున ముచ్చటించును. విప్లవ చుట్టూ గారి పత్రమును గూర్చి ముఖ్యముగ చర్చించును. బ్రిటీషు ఆధిపత్య రాజ్యములకు భారతీయులు కలసపోవుటను గూర్చి నేనుమార్చిన విషయముల భారముల గూర్చియింకా వ్యాసమున వ్రాయుచును.

బొంబాయినుండి ఆఫ్రికాకు పోవునపుడు ప్రయాణికులకి స్వల్పముగ నుండుట వాస్తవికాకర్షించెను. ౧౦౪ సంవత్సరము లక్రిందట నేనాఫ్రికాకు పోయినపుడు స్త్రీయరు ప్రయాణికులతో నొందియుండెను. స్త్రీయరులూ ప్రయాణవశతులు బాగుగ నేయున్నవిప్రయాణపు ఖర్చుతక్కుగనున్నది వర్ష వామువులూగ నందున కాలముగూడ బాగుగ నేయున్నది. ఇన్ని వీలున్నను తూర్పు ఆఫ్రికా కంటకు ౧2 ప్రయాణికులు మాత్రముండిరి వీరిలో సగముమంది మొరటిరెండవ తరగతుల వారు ఈసగము మందిలో యూరోపియనులుగూడ నున్నారు. కన్యాకుగాని ఈ గాండాకుగాని కర్తవులు పనివారలకు పోవుటలేదని తేలినది. 1921 వ సంవత్సరమున ప్రయాణి లిట్లు తక్కువ నుట్టుచెప్పిరి. తరువాత రెండుమాసములకు భారతదేశమునకు నేను తిరిగి వచ్చునపుడు స్త్రీయరు ప్రయాణికులతో క్రిక్కిరిసి యుండెను. ప్రయాణమునకై మొంబాయి నాకు వచ్చి వాలో సగము మందిని తుదిసమయమున పోటుచాలక నిలిపివేసిరి. కాన భారత దేశమునకు తిరిగి రావలెనని యుద్దేశము బాగా బయలుదేరినట్లున్నది. కచ్చి, కత్తియవారు నూరతు బొంబాయి వర్తకులేగా కి పంజాబువనివానిగూడ నీ ప్రదేశములో కదిలివారు.

దీనికంటకు కారణము వర్తకము పడిపోవుటయే. ఇందు మూలమున నే తెల్లవారి యాస్తులు, భారతీయ వర్తక కంపెనీలు దివాలాకోస్తుకు వచ్చుచున్నవి. ఆర్థికవిషయస్థితి యింక ను దాటలేదు మూలమున విషయములందు గలుగుచున్న మార్పుల వలనను గూఢాయానాదెముటు గాక సావరిన్సు ప్రిన్సిపాలు వాడుకవలనను, వర్తక విట్లు పడిపోయినది. కన్యా, తెల్లవారి రాజ్యము చేయుట ది యొకమార్గము. వర్తక పుష్కటికప్పుడుగ నున్నపుడు ఏర్పాటులన్నియు చెడిపోయెను. మూలకవిషయములలో మార్పు లేదుకు చేరితిమాయని తెల్లవారే కందుచుచున్నారు. తెల్లవారి రాజ్యముగ మార్పుటకు చేసి ప్రయత్నము కలన కాస్తీ జరిగినది.

తూర్పు ఆఫ్రికా పులికలు, భారతీయులు గుంపులు గుంపులుగ వచ్చి ప్రవేశించి అవతివాసులకు వస్తుము కలిగించుచున్నారని కెడెకెడ్ వ్యాసములు వ్రాయుటను నేను చూచి యుంటిని. స్త్రీయరుమీద నాకండ్లతో చూచి విషయము లీవత్రి కా వ్యాసములను బాగుగ వ్యాఖ్యానము చేయుచున్నవి.

నేను మంచిరుణములో నాఫ్రికా చేరితిని. సామ్రాజ్య సభ ఆయనతరువాత గన్నెరయిన ౪౦ ఎడ్వర్డు నార్దీగారి నింగ్లండుకు పిలువ సంపిరి. భారతీయ సమస్యను గూర్చి ఒక స్వచ్ఛంద సభ మును తీసుకొని ఆయన ఆక్టోబరు 1 ప్రారంభమున కన్యాచేరను. ఆఫ్రికాపుడు లిపును జహింగంముయి వి గాన వానిని వివిధ పేర్కొనవచ్చును. కాని నేను మొంబాయి చేరినపుడేమితులు బహుదహ్యముగ నుండెను. కొద్దియందే తెల్లవారికి, భారతీయులకు మాత్రమి మరకుల చెలిపి వానిని హస్తముగ సంపుడని కోరిరి. భారతీయ నాయకు లీవిషయమై నాతో సంప్రతుంచుట కనుజ్ఞనిచ్చిరి. కుమందర వపుడు సమావేశమై ప్రతినిధయము బాగుగ విమర్శించితిమి.

ఈసమావేశములందు వినుచు నేర్చుకొనుచు, కలహానిచ్చుచుంటి నేగాని తీర్మానములందు పాల్గొనలేదు నాయభిప్రాయములకు ప్రాతినిధ్యముగలవని ప్రార్థించుచుంటిని. చాలవరకంతర మేకగ్రీనముగ నుంటిమి గాని తుదకు నాయభిప్రాయము నే నాతో నేకీకరింపజేసుకొనిరి. వారిని నాయభిప్రాయములూనికి లాగుకొనలేదు. ఇందుకలన భారతీయభిప్రాయములకు నే నెట్టిఅటంకము గలుగజేయలేదని తెలగలదు.

మరతులను నేను చూడగ నే వాని నంగీకరించుటకు వీలులేదని నాకు తోచెను. ఇంత వరకు నాయభిప్రాయము మారలేదు. ఈమరతులు రాజ్యాంగతంత్రమేగాని నాతీయమానవాత్మక లీయవు. ఈవృధావాక్యములతో భారతీయులదగాపడిపోవుదురని అందరు తలంచుట నాకాశ్చర్యము కలిగించుచున్నది. చర్చిలుగాన మరతులుకొన్నిటిని చేర్చిండును.

(1) నాగంతులందరికి సమానహక్కులు.

(2) (చట్టభేద). విరోధితులను భారతీయులకును 2. కృష్ణానదియొన్ని కహక్కులు ఇందుకు యోగ్యత:- (ఎ) అస్తీ 1000 పౌనులకొక్కము లేక సంవత్సరముకు 150 పౌనుల ఆదాయము (బి) ఇంగ్లీషువాయుట, చదువుటరావలెను.

[భారతీయజనాభా 22,000 మందిలో 1000 లేక 1500 మందికి ఎన్నిక హక్కుమట్టకు ఏర్పరుపబడినది. భారతదేశములో నూటికి ఇద్దరుమాత్రమే యాహక్కులు కల్గియున్నారని పోలిచూడుడు!]

(3) ఎన్నికలైకాల్యములు మార్పుజేయవలెను. (డి) యూరోపియనులు భారతీయులకుధ్య కొన్నిసీట్లు ప్రత్యేకింపవలెను

(3) (కాంగ్రెస్ వాచక సంఘము) గన్నెరు ఆనధికారికారి సంఘమునకు నియమింపవలెను.

(4) వలస-ఇందుకు మరతులు యూరోపియనులకుభారతీయులకు నొక్కరీతగ నుండవలెను. ప్రస్తుతము పౌ. 87-10-0 నిలువ యుంచవలెననుచు పౌ 50-0-0 కు హెచ్చింపవచ్చును ఎన్నికమరతులనలేక చదువునియును గూడ నుండవలెను. మోసుమేయకుండుటకు బాల్త్ర చేయవలెను.

(5) నివేశనము:- వ్యాపారులుగాని సంస్థానులుగాని సమానయెన్నికహక్కులున్నవారు ఏకాంతవాసము చేయునియమములందగూడదు. అనగ మతమునైన భారతీయు లంటును నివసింపవచ్చును నీవహతులు మాత్రము వేరుగ నుండవలెను.

(6) ఉన్నతప్రదేశములు:- కన్యాలో నున్నతప్రదేశములు యూరోపియనులకు ప్రత్యేకింతురను మరతుమీద యూరోపియను లట కాపురములండిరిగాన ఈప్రదేశములు వారికి ప్రత్యేకింపవలెను. భారతీయుల కిటుభూము లీయగూడదు. యూరోపియనులు భారతీయుల కమ్మగూడదు.

భారతీయ నివాసమునకు తగిన ప్రదేశ మిటువంటి మరతులతో వారికి ప్రత్యేకింపవలెను.

(7) పురపాలనము:- వార్డుల పద్ధతి, వివరములు తయారు కావలెను.

చర్చిలుగారి పుస్తకముయొక్క కీర్తిక "నాగరిక ప్రజలందరికి సమాన హక్కులు" నెనిసిరికొద్దుగాని నూచనయనికన్పించుచున్నది. "కేపు ఎన్నికల పద్ధతి" 1875 వ సంవత్సరమునుండి యిదియే యయియున్నది. ఈపద్ధతి దక్షిణాఫ్రికా కేపురాష్ట్రమునం దమలులో నున్నది. కాని యెన్నికయొగతలను చర్చిలు పుత్రులలోనివి పోల్చిచూచిన భేదము తెలియగలదు. కేపులోని యొగ్యత పరీక్షయిట్లున్నది:-

75 పౌనులు అస్తీగాని 50 పౌనుల సంవత్సరాదాయముగాని యుండవలెను. యెన్నికదారుని పేరు విలుసము వ్రాయ నేర్చియుండవలెను. కన్యాలో యొగ్యతాపరీక్ష ఆత్మధికముగ నున్నది.

వలసయొగ్యలలో చర్చిలుగారిమాదక పశుపాలముగ నున్నది. భారతీయు లందరికి కింగ్లీషుభాష వచ్చియుండ వలెననుట లో నాగ్యయ మే మియు లేదు. భారతీయపనివారితో దేశమునకు చాలవసర మున్నది. అంగ్లేయపనివారచటికి రాకుండ నాంగ్లేయులే చేయుచున్నారు. ఈవలసయొగ్యతలతో భారతీయ పనివారిని కన్యాకురాకుండ జేయు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. దీనిగూఢార్థము యునిది. ఇంగ్లీషువారు స్వప్రయోజనార్థ మితర యింగ్లీషువారు వచ్చుటకప్పుడు వచ్చియొగ్యమైన పేర్కొనవచ్చును. ఆయొగ్యత భారతీయులకు గూఢప్రార్థింపవలెను. ఇది రాజకీయ తంత్రము భారతీయులనుకాకుండజేయుటకు 50 పౌనుల నిలువచాలకున్నయెడల కింగ్లీషు వారిని లు వ 100 పౌనులు చేసిన సరిపోవును. ఇట్లు పోగాపోగా తుదకు భారతీయు లనుమాట లేకుండ తెల్లజమిందారులు ఆచటి వేలకొలది నేకీయులవై సవారి చేయుచుండవచ్చును.

భారతీయుల మచ్చాతులు నీటిబాతులుగ భాగించుటను గూర్చి చర్చించుటవసరము. అంత ఆస్యాయ మింకా కటిలేదు.

ఉన్నతప్రదేశముల కమయములో భారతీయుల కిదిగతకు జరుగుచున్న యన్యాయ మింకను సాగుచుండవలె నని చర్చిలు గారు చెప్పుచున్నారు. ఇంగ్లీషువారు తమస్థలముల కిక్రియంప దలచినయెడల గ్రీనువారికిగాని ఇటలీవారికిగాని అన్యాయముగ గాని భారతీయునికి విక్రియంప దలచుపత్తుమున చట్టమాటంక పరచవలెను. ఈవిషయమేమియు మార్పుచేయుటకు వీలులేదట!

1921 వ సంవత్సరము జూలయినెలలో లండన్ లోను జరిగిన సామ్రాజ్యసమావేశపు తీర్మానముక్రింద చేవాలు చేసిన అంగ్లేయమంత్రి యోడు తన చేవాలను కిట్టియర్థము చెప్పు

చీరాల వేరాల సహాయధి

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆఫీసుకుచేరిన మొత్తము

Table with 2 columns: Item description and Amount. Rows include 'భీమారపు రామకృష్ణరావుగారిద్వారా, కోయగొల్లు, ఆత్తిలి నల్లపోస్తు' (22-7-0), 'మొట్టపర్తి చినీ నుభుయ్యగారిద్వారా, వేంకటూరు, కోకవలిసోస్తు ఏలూరుతాలూకా' (20-0-0), 'బోడపాటి సత్యనారాయణగారి ద్వారా, పుత్ర పురం, గంజాంజిల్లా' (18-8-0), 'లక్కరాజు రామకృష్ణయ్యగారు, బెజవాడ' (100-0-0), 'గోదా రిజిల్లా, అంబాజిపేట, మంగం ఆగ్ర' (7-5-0), 'క. బుచ్చిరాజుగారి ద్వారా స్వగావ్ ఆఫీసు, పితాపురము' (32-6-0), 'గోదావరిజిల్లా, కాకోలుతాలూకా, బి. సావర' (15-0-0), 'గ్రామసంఘకార్యదర్శిగారివద్దనుండి' (15-0-0).

శ్రీ పుండరీకవరద సభ

ముక్కోటి యేకాదశ హరికథా ఆస్వాన పత్రిక ఉమ్మడి రామయ్య కెట్టికంపెనీ వారు భక్తజనుల విషయపూర్వకముగ విన్నవించునది యేమనగా, చెన్న పట్టణం గోవిందప్పనాయునివీ 62 నెం.గల మార్పుచూపవలెను, ఈ జనరలి నెల 9 తేది సోమవారం పులు 8 ఘం. మొల ౧౧ తి 7 ఘం. వరకు బాలాములు కలసఅతిభక్త సముగా హరిభజన యాన్న బృందావనాది బాలగోపాల క్రీడా ప్రదర్శనమున్న వచ్చుశ్య గీత వాద్యసహితముగా ఆరవిసోదముగా జరుపబడును. భక్తాగ్రేసరు లగు శ్రీలుమాత్రము రావచ్చును. తదంతరం రాత్రి 7 గం. వైస 10 గం. వరకు శ్రీయంతటి. ఎమ్. భావునామి రావుగారి వలన శ్రీ వందరి నాధుని భజన యాన్న ఆటపిసెట్టుట ప్రహ్లాద శ్రీ కృష్ణచార్యులవారి కలన రుక్మాంగికథాకాలజేషము జరుపబడును. ఇందుకు శ్రీ పువ్వులందరన్ను రావచ్చును. టిక్కెట్లు రద్దంధము లేదు.

ఇటీవల నాత్యచూక్కి గావించుకొనిన తొక్కిము ర మహారసిభాగ్య, చనుమర్తికొరకు కెయిజరు చక్రవర్తి గారివై చావా దెచ్చెను. ఈ విషయము విచారణ జరుగుచున్నది.

చున్నాడు! ఆ తీర్మాన మొక్కప్రత్యేక సంఘమువారు వ్రాసిరి. ఆసంఘమునకు చర్చిలుగాకే యధ్యక్షుడు ఆతీర్మానములో సమానహక్కుము వాగ్దాన మీయం బడినది. ఈ తీర్మానము తూర్పు ఆఫ్రికాను వనసులూ నుంచుకొని ఆమోదించిరి. తూర్పు ఆఫ్రికా యాతీర్మానము క్రిందికి రావలెనాయని ప్రస్తావన రావలెనని నిశ్చయింప బడెను. దక్షిణాఫ్రికా మాత్ర మితిర్మానము క్రిందికి రాదని నిశ్చయింపబడెను. ఈ సామాజ్య సమావేశములో బ్రిటీషు ప్రభుత్వ ప్రతినిధులుగ లాయికు జార్జి, చేంబర్లెక్ బాల్ఫూరు, కర్జెన్ ప్రభువు, చర్చిలు గారుండిరి. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి నిశ్చయ మింత కంటే రూఢిగ చేయితి నుడ బాదు. ఆయినను మూడుమాసముల కాలములో నాతీర్మాన రీతిన నావరణలూ బెట్టవలెనని చర్చిలు గారుదేరించు చున్నారు!

౪౦ ఎడ్వర్డునార్దీగారిని పిలిచిండుట, రహస్యపు పత్ర మాయనకీచ్చుట, కిలోనియల్ ఆఫీసు వారధిసాతిగ నడచుట మొదలైన యాత్రములన్నిటి యర్థము తెలిసియున్నాము. యూరోపియనువాసులు ఆయుధములతో నిరోధింతురని బెదరించిరి. ఈబెదరింపును వారాచరణలూ బెట్టులగ. ఈ ఆయుధనిరోధము నడచ్రొత్తుటకు ఆంగ్లేదేశము నుండి సైన్యములు పంపవలసివచ్చును. అంగ్లే సైనికు లీకాన్యమునిరోధింపవచ్చును. 1914 లో అల్బర్నవారు తిరుగుబాటుచేయుదురని బెదరి. ప అంగ్లేయ సైన్యములు వారి మీదికి పోవ ని రాకరించిన వ్యంత్రాంగమింకను ముత్రులకు జ్ఞాపకమున్నది. చేరువనున్న భారతీయ సైన్యములను తెల్లజాతివారివై ప్రయోగింపగూడదని మంత్రులు నిశ్చయించిరి. భూమ్యుద్దజరిగిన ప్రమాదము తిరిగి రాకుండ జేయవలెనని యెంచిరి. కావున నిండియా గతియధోగతిచేసి వారు తప్పుకొనిరి. ఈతావుమాగు వ్యాపారము జేయుటకు నిశ్చయించిన వెనుక నేమిజేయవలెను కొద్దికాలము క్రిందట నామోదించిన తీర్మానమును తుడిచి చేయుట యన్యాయముగ నుండును. కావున నానాయముగచేయుచున్నట్లు నటనమాత్రము చూపవలెను. కావున వారుజమైన రహస్యపత్రము మనపాలిట బడినది.

ఈస్టబ్లిష్మెంట్ రైల్వే పనివారి సమ్మె అంతమొందినది.
రైలు బండ్లు సమముగ నడచుచున్నవి.

కలకత్తాలో ఆర్థిక సంఘము
విచారణ

6 వ తేదీని మరల విచారణ జరిగినది. లోహముల పరిశ్రమ సంఘమువారి ప్రతినిధులు సాదే, పార్సన్న, చార్లస్ గార్ల సాక్ష్యమిచ్చిరి. కొంతపరిమితిలేకుండ పూర్తిగా స్వేచ్ఛావ్యాపారము (ఫ్రీట్రేడు) సంగీకరించినట్లే మొక్కటియు గూడ నిపుడు ప్రపంచమునలేదు. ఆర్థిక మొక్కటియే మొదటిరక్షణకు కారణముగా నుండెనుగాని క్రమముగ రాజకీయ సామ్రాజ్యములు గూడ కారణములయినవి. ఎట్టి రక్షణయు కూడదను అతివాదస్వేచ్ఛా వ్యాపారులు గూడ క్రొత్త పరిశ్రమలకు రక్షణ మనకరమును సాధారణము సంగీకరించిరి. ప్రస్తుతమున్న టారిఫులందు నిర్మిత వస్తువులపై తక్కువపన్నులుంటువలన అన్ని పరిశ్రమలకును ముఖ్యముగా ఇనుము ఉత్పాదకులకును అభివృద్ధి కలుగకుండనన్నది. మేము ఎక్స్‌జిజు పన్నుల నామోదింపజాలము. ఆపన్నులు వేసిన వాని ను పయోగించు ప్రజలు హెచ్చుధరలకు కొనవలసివచ్చును. ధరల హెచ్చుట విధి. రక్షణవలన ఇండియాపరిశ్రమలు పెంపొందును. ఏపరిశ్రమలకు వలయు పంటవస్తువులు సమృద్ధిగ నుండునో వానికే రక్షణ ఏర్పరుపదగును. అట్టి సౌకర్యములు లేని పరిశ్రమలకు రక్షణ యొసంగుటవలన వస్తువులధరలు పెరిగి ప్రజలకు యిబ్బంది కలుగును. చేతిపనుల నభివృద్ధి నొందించుట ముఖ్యకర్తవ్యము. రక్షణ ఏర్పరచిన ధర తగ్గుకుండుటకు రక్షణ బడసిన యంత్రకాలలవారు కట్టుకట్టెదరను భయమనవలయు లేదు. టారిఫులభమును బడయుటకు బ్రిటిషు విదేశ వర్తకసంఘములవారి దేశమున స్థిరపడక మానరు. చాలకాలము వరకును పరిశ్రమ లతిమిక్కిలి యగుట తటస్థింపదు. ఈదేశమున గలపైమైన పరిశ్రమలను జూచి ఆ పరిశ్రమలవారంభించుటకు దేశీయులకే ప్రోత్సాహము కలిగింపవలెను. ఈ దేశమునందు తయారైన సరకులమీద విదేశీయులవారు దిగుమతి పన్ను వేయునో నడుమ ప్రతికారముగా పంటవస్తువులపై ఎగుమతిపన్ను వేయగూడదు. లోహపరిశ్రమకు రక్షణయును సామ్రాజ్య ప్రాముఖ్యతయగు గూడ సేర్పరచినను స్వయంకలుగదు సామ్రాజ్య ప్రాముఖ్యమువలన నీదేశమున కంతఃవ్యవస్థను లాభమునుకూడ కలుగదు. లోహముల విషయమున విదేశీయుల ధర లిదివరకే చాల హెచ్చుగా నున్నది. ఇంతకంటె పెరుగజాలవు. లోహపరిశ్రమ యీదేశమున కర్షణసరముగాన సేరపరిశ్రమకువలెనే కనీసము 100 కి 11 వంతునైన పన్ను అనవలయు. 100 కి 5 చొప్పున లేదా సేర్పరచినవో అది అనుకూలమగు ప్రాముఖ్యముగా నుండును అనువారు తెలిపిరి. పిమ్మట వాగనకంపెనీపక్షముగ కేవలముగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. పంటవస్తువుల నందజేయుటకు సేవలపరిశ్రమ అతిముఖ్యము. విదేశీయుల నుండి వచ్చు రైలు పరికరముల కన్నీటికిని 10 కి 11 వంతున పన్ను వేయదగును. కొంతకాలమైన పిమ్మట నీదేశమున పరిశ్రమలు బాగుగా కాలూనిన పిమ్మట రక్షణ అనవలయు. అంతవరకును రక్షణ యుండవలెనని యీతియు చెప్పెను.

వేల్పుయువరాజుగారు

బీదలకు బోజనముగలభా
బర్మాన్ జిల్లా మాజిస్ట్రేటుగారి క్రిందిలేఖ ప్రకటించబడుచున్నది:-
26 వ తేదీ మధ్యాహ్నం ఇచ్చట చాతాపు వెయ్యిమంది బీదవారికి భోజనము పెట్టబడినది. భోజనమునకు వెళ్లవారు కాలబడుదురును వదంతి ప్రజల యుండినను బీదల కేకులు గుమిగూడిరి. పురమండరమువద్ద అందరు సమావేశము కాగానే ఎవరో మూడుటసానులు కాలిరి. అందుపై ఒక స్త్రీ చచ్చితి చచ్చితి అనివెదగ కేకులవేయ ప్రారంభించెను అందుపై అంతులేదని పరుగెత్తిరి. భిక్షకులకొందరు పరుగెత్తిపోయి తీగలు తట్ట కొని క్రింద పడి గాయములు కావించుకొనిరి. శిశువులతో నుండు తల్లులు క్రింద పడి గాయములు చెందిరి. ఇట్టి గలభావనను అనేకలు నిలిచియుండి భోజనముచేసి పోయిరి. మొత్తము మీద వెయ్యిమంది బిక్షకులు భోజనముచేసి చెప్పవచ్చును.
వేల్పు యువరాజుగారు మాండేలేలో 6 వ తేదీన యుద్ధమునందు పాల్గొనిన సైనికులను ఇతర సేనలను చూచిరి
బర్మాన్ జిల్లా మాజిస్ట్రేటుగారు చేసిన విచారణ మొత్తమును
అలహాబాదులో 6 వ తేదీన మరచించిరి.

తూర్పు ఆఫ్రికా యుగాండా
వర్తమానస్థితి

ఆంధ్రానుగారి యువన్యాసము
కొయంబుత్తూరు పురమండరమున దీ విషయమునుగూర్చి ఆంధ్రానుగారు రుప్రకటించిరి. అచట జాతీయగ్రంథముఖ్యతనుగమగ్య. పట్టణములందు ప్రజలు కాపురముండు తావులలో భారతీయులు పాశ్చాత్యులకు దూరముగా నివసించునట్లును పాశ్చాత్యుల పేటకును భారతీయుల పేటకును నడుమ 300 గజముల భాగస్థల ముండునట్లును ఏర్పరుపవలెనని పాశ్చాత్యులు కోరిరి. భారతీయులను వేరుగా నుంచవలెనని దానిలోనే పాశ్చాత్యుల భావమంతయు క్లృత్తుగనుచున్నది. ఇది యెంత మాత్రమును కూడదని భారతీయులు గట్టిపట్టుదలతో నున్నారు. ఈ విషయమున లాంగుట జాతీయగౌరవమునకును ఆత్మగౌరవమునకును గూడ భంగకర మని వారి అభిప్రాయము.
నియోజనమునుగూర్చిగూడ పాశ్చాత్యభారతీయుయోజకవర్గములు వేరువేరుగా నుండవలెనని పాశ్చాత్యులు కోరిరి.
భూములను గురించి మెట్టభూముల నన్నిటిని పాశ్చాత్యుల కియ్యవలెననియు భారతీయులను పల్లపుప్రదేశములకు పంపివేయవలెనని పాశ్చాత్యులు కోరిరి.
భారతీయు లికముందు ఆదేశములకు రాకుండ క్రమక్రమముగా నిరోధములు హెచ్చించి చివరకు పూర్తిగా రాకుండ జేయవలెనని పాశ్చాత్యులు కోరిరి.
కాననసభలో ప్రభుత్వోద్యోగులు గాని సభ్యులపక్షమున డెవోటు ప్రభువు పాశ్చాత్యులు గోరిన అయిదువిషయములను తెలిపెను. భారతీయుల రాకను పూర్తిగా నిరోధింపటకు క్రమక్రమముగా నిరోధమును హెచ్చింపవలెను. వారు కానన సభలలో నియమితసభ్యులుగా నుండవలెనగాని నియోజంపబడగూడదు. కాపురములుండు నిర్దోషవిషయమున వీల్చిపోట వర్తకవిషయమున భారతీయులను ప్రత్యేకింపవలెను. మొరక భూములను అసియాఖండవాసుల కియ్యనేగూడదు. ప్రస్తుతము వారికున్న సామ్రాజ్యమును పూర్తిగా స్థిరపరచవలెనని ఆప్రభువు నుడివెను. ఇకముందు భారతీయులు తూర్పు ఆఫ్రికాకు ఆసలే రాకుండ పాశ్చాత్యులు చేయదలచి: పును వారి సామ్రాజ్యము స్థిరపరచుట అను విషయము నివృత్తియోజకమే జూలై నెలలో లండను నగరమున సామ్రాజ్యసభ జరిగినది నెప్టెంబరు నెలలో కెనియాలో ప్రభుత్వోద్యోగులు గాని పాశ్చాత్యులందరి పక్షమునను కాననసభలోని ప్రజాప్రతినిధులందరి యనుమతితోడను అన్ని పాశ్చాత్యసంఘముల అంగీకారముతో ను యీ కోరికలు కోరబడెను యీ కోరికలను అధినివేశనముల కార్యాలయము వారికి విన్నవించుటకు డెల్హీరు ప్రభువు అంగీకరమున కేగ నని యిటీవల వార్త వచ్చినది.
ఆఫ్రికా భారతీయులసమగ్యము పరిష్కరించుటకు భరత ఖండవాసు లందరును ఏమైనసరే వెనుదీయక గట్టికృషి గలంపవలెను. ఆఫ్రికాలోనిభారతీయులు సీగ్రోలకంటెగూడను తక్కువగా చూడబడుచున్నారు. అచటిభారతీయులలో త్రాగుడు మానిపించవలెను. వారికి విద్య నేర్పించవలెను. ఆఫ్రికాదేశీయుల కంటె భారతీయులు తెలివితేటలలోను నుగంజుంపదలోను కష్టపడి పనిచేయుటలోను హెచ్చుగా నన్నను భారతీయులకు ఆఫ్రికాదేశీయులకంటె తక్కువకూలి నిచ్చుచున్నారు ధనలోపము లేదు. పని చేయు వారు కావలెను. ఈ సంగతులు విచారింపుటకు సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు విద్యాధికులసంఘమును పంపవలెను. అని ఆంధ్రానుగారు తెలిపిరి. 5 వ తేదీ ఆంధ్రానుగారు కొయంబుత్తూరుకు వచ్చినపుడును 6 వ తేదీ ఉదయమున వారు మలబారుకు బయలుదేరునపుడును కొయంబుత్తూరుపౌరులు వారికి క్లాసుసీయముగ స్వాగతమును వీడ్పించుటను జరిపిరి.

పుదుకోల వార్తలు.
రామచంద్రాపురం వాస్తవ్యులగు టి. యజ్ఞ. ముత్తయ్య కెట్టిగారు లండన్ రాయల్ సొసైటీ ఆఫ్ ఆర్చిటెక్చర్ లోగా నెన్నుకొనబడిరి. రావుసాహెబు ఎ. జి. కృష్ణస్వామయ్యగారు బ్రిటిషుఇండియన్ పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు ఛార్జి పుచ్చుకొనిరి.
నాగపురం సబ్ జడ్జి అగు హరిప్రసాద భార్యగారిపై లంచముపుచ్చుకొనినన సేరము మోపబడెను. అందుపై వీరికి 2 1/2 సంవత్సరము తైదు 3000 రూప్యముల జరిమాన విధింపబడెను.

మలబారు
రైల్వేమరణములు.

రైల్వేమరణములవిచారణసంఘమువారు హిందూ కాకుగారి సాక్ష్యము పుచ్చుకొనిరి. హిందూ కాకు గారిట్లు చెప్పిరి:-
ఆలీముసలియారు నతని యనుచరులను తిరూరునుండి కొయంబుత్తూరుకు పంపు నేర్పాటులవిషయమై నాకు ఏమిజ్ఞాపకములేదు. నెప్టెంబరు మాసములో ఆ నేకమంది ఖైదీలు తిరూరు నుండి పంపబడుటమాత్రము నాకు తెలుసును. పోలీసుబందోబస్తు మున్నగువిషయములగురించి కొన్ని ఉత్తరువుల నిచ్చియుంటిని. ఖైదీలుబండిఎక్కుటకుడచూచియుంటిని. బండిలోవిక్కుటముగ ఖైదీలుండినని నాకు తోచలేదు. పోలీసుబందోబస్తు నిత్యంనుటకు ఖైదీలను రైల్వేవాగులలోనే తీసికొనిపోవుట యుక్తమని నా అభిప్రాయము. ఖైదీలను తీసికొనిపోవుటకు తిరూరులో కొద్దిమంది రిసర్వపోలీసువారుమాత్రమే యున్నారు. కల్లికోటలో విచారణలు జరుగుచుండుటచేతను మరిఇతర సనులవల్లను ఎక్కువమందిపోలీసువారిని ఖైదీలను తీసికొనిపోవుటకు నియమించుటకు వీలులేకుండెను. కల్లికోటలో రిసర్వపోలీసువారిని అధికముగనుంచుట అవసరము. ఇట్టిపరిస్థితులలో తిరూరునందలిజర్నల్ పోలీసుసంఖ్యను అధికముచేయుటకు వీలులేకపోయెను. అధికముచేయుట అవసరమనికూడ ఎవ్వరు తలపలేదు. ఇంతకుముందు వాగునులలో పోయినఖైదీలు కష్టపడుచుండినని ఎవ్వరు తిపోయేయలేదు ఇట్టిపరిస్థితులలో లగ్జిజవాగునులలోనే ఖైదీలను తీసికొని పోవుట యుక్తమని తలచియుంటిని. దట్టమగు తీగచిక్కుము బండిలోనుండుట నాకు తెలియదు. వేరుబడ్డలో ఖైదీలు ప్రయాణము చేసిన పోలీసుబందోబస్తు అధికముగ కావలెను ఇది కాక ఒకవంకతిరుగుబాటుజరుగుచుండ ఖైదీలను అందరు చూచునట్లు తీసికొనిపోవుట యుక్తము కాదు. అట్లు చేసినవారిని విడుదలచేయుటకు విప్లవకారులు ప్రయత్నించవచ్చును. కల్లికోట నుండికన్నూరుకు వైదీలు పోవుచుండగ, రైల్వే స్టేషను వద్ద కొందరు ఖైదీలతో మాట్లాడుచుండిరి. అందుకల్లి కిటికీలు మూయవలయునని నేను ఉత్తరు విచ్చి యుంటిని.
పిమ్మట ఇరువురు రైల్వే కాన్సిటేబులు సాక్ష్యము పుచ్చుకొనెను. మాపిలా ఖైదీలు పోరనూరు స్టేషనువద్ద దానాము కావలెనని ఆరచితలుపు కొట్టుచుండినని వారు చెప్పిరి.
కేసులు.
ఆగస్టు నెల 20 వ తేదీన ఫెరోఖ్ బ్రిడ్జిని ద్వంసముచేయ యత్నించినను సేరము ముగ్గురు మాపిలాలపై మోపబడెను. స్పెషలు మాజిస్ట్రేటుగారు నిందితులందోహులను తీర్మానించి ఒక్కొక్కరికి 7 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధించెను.
జిల్లామాజిస్ట్రేటు ప్రకటనము
కన్నోరతంగులగారు 500 మంది విప్లవకాండలతో కుందొత్తి గ్రామమువద్ద చేపూరునకి దక్షిణమున 5 వ తేదీ రాత్రి యుండినట్లు తెలిసినది. ప్రస్తుతము వారు తిరురంగడి గ్రామమునకు తరమున నున్నారు వారిని విశేషచుకొనుటకు సేనలు పంపబడినవని జిల్లామాజిస్ట్రేటుగారు ప్రకటనము గావించుచున్నారు.
క్రమిసలు కేసు విచారణయందు భారతీయులకు ఆంగ్లేయులకు గలవివక్షతను తొలగించువిషయమై ప్రభుత్వమువారికి సలహా ఇచ్చుట కొకవిచారణ సంఘము ఏర్పరుపబడెను. ఈ విచారణ సంఘమున కెవరో కొద్దిమంది మాత్రమే వాగ్జ్యులములు పంపియున్నారు. 17 గురుమాత్రమే సాక్ష్య మిచ్చుటకు సమృద్ధిం చి యున్నారు సంఘము ఈ నెల 16 వ తేదీని విచారణ ప్రారంభించును. కావున సాక్ష్యమిచ్చుదలచిన వారందరు త్వలోపి. యి. వర్మిసలు వి. సి. యజ్ఞ. (హోం డిపార్టుమెంటు, యుండియాగవర్న మెంటు డిప్యూటీగారికి తమ అభిప్రాయములను తెలియజరచవలెనని ఇంకొకమాత్రపు త్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

మహాత్మా గాంధీ
ఆరోగ్యదిగ్గజుని

వడ్డీ శ్రీరామమూర్తిగారిచే సంపూర్ణముగా సాంధ్రీకరింపబడినది. సర్వజనులకు చదివి ఆచరణలో పెట్టుటయే మా ముఖ్యోద్దేశము గనుక ఆసలు ఖరీదునకే అమ్ముచున్నాము.
ప్రతి 1 కి 0-6-0 లు మాత్రమే.
మేనేజరు:- పాపులర్ స్వడేశ్ స్టోర్సు.
వెంకటాపురం (గోదావరి)

లాహోరు జైలులు

ఒక హిందూస్త్రీ పశ్చాత్తాపము

ఒక విశేషమును ద్వైతానుభవతికి కిట్టువాసము.

డిసెంబరు 26 వ తేది సాయంత్రము లాహోరు సెంటెయిలు సింహద్వారమునకు ప్రేతుల నేతలు గుమిగూడి యుండిరి. కొందరు జైలులకు వెళ్లిన తమబంధువులతో మాట్లాడి పోవుటకు వచ్చియుండిరి. అనేకులు నిరాకరణానందమును జెయిటకు వెళ్లిన తమ నాయకులతో మాట్లాడుటకొకట, పూర్వముగ యనుపకర్మములగుండ మామటతో వచ్చియుండిరి. వారిలో నలువదిగంజురముల మైదిన నొక హిందూస్త్రీ యుండెను. ఆమె దుప్పటికప్పుకొని అటునిటు చూచుచు నుండెను. ఆమె ముడుపులుగుడ వాగుగ లేకయుండెను. ఆమె యనుపకర్మముల నెలా పలచేతులు జోడించి బహుదీనముగ కూర్చుని యుండెను ఆమె యాడుపులను, ఉసికిబట్టిచూచిన, లాహోరువాస్తవ్యులగుగనే గన్పించెను. వాడే జైలులకు తనబంధువులతో మాట్లాడుచు ఆతని వెనుకనే నడుచు సాగెను వాని అక్కడ గుమిగూడిన వారువరుగాని ఆమె అచ్చటి కందుటకు వచ్చిపో, ఆమె గుడ్డెక్కమేమో, ఆమెచంక క్రొడ యేమండో, యూహించ బారెరి. ఈహిందూస్త్రీని గూర్చి యెవరైనా యే మైన ను చెప్పుదురే మో యని యాచేతులు గంచె దానతో నుండిరి. ఈలోపల జైలులలో నుండెడి దైవీని చూచి రావలెనని అన్వేషింపు జెంబరులతో చెప్పి వెళ్లి మాటలాడి మరలి వచ్చిరి. ఆమె నాకెదురుపడితనను ఎటులైనను అపటకు తీసికొని వెళ్లుమని వన్నడిరి.

అమ్మో మీరెవరితో మాట్లాడవలెనని నేనడిగితిని.

“నామన, చారిపేరు నాకు తెలియదు. కాని లాజపత్, లాజపత్ అని ప్రజలు పిలుచుచుందురు ఈదినను నూర్వోదయ మొనడి మొదలు జైలులో నుండు నాకలిగొన్న కొనూరులను చూడవలెనని పిందరితో చెప్పి బ్రతిమాలు కొనుచుండెను లాపటకు పోనిచ్చినారు గారు నాకుమాటల కావరము తెచ్చి నాకు. కాని నన్ను ఆయావరమును చానికీయనీరు.”

అంతట యావిడ దామగొనియుండిన ఆహారపు గిన్నెకు నాకు జూసెను. నేనామె జైలువాడగా, ఆమెకు కన్నీరుకొట్టించిరావెను. మరల కొంతసేపటికి స్వర్ణం తెచ్చుకొని నేను ఈనూరపుగిన్నెను మరల నాతో నుడ తీసికొని వెళ్లి పోవలసివేసా యని యడిగెను.

నేను రెండు దినములనుండి ఆహారము తీసికొనలేదు. నాకుమాటల కావరము తెట్టిగానినేను ఆహారము పుచ్చుకొనెను.

ఆమెకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకు నాకు ప్రోత్సాహము లేకుండెను. కొంతసేపు ఊరకయండి యిట్లుపలికితిని.

తల్లీ, చీటి పనుమన్నది. లాలలజపతి కాయని, యిరుతులు చూచుటకు మీరు మీకనుజ్ఞ నీయరు. వాగ్దరు భోజనము చేసిరిని మీకు సమ్యక్ము బలుకుచున్నాను. మీరికెల్ల భోజనము చేయవచ్చును.

నేనామెను, మరలగరమునకు తెదలవలసినదని చాలసేపు వేడుకొంటిని. కాని యామె ఒక్క అడుగునైనను అచ్చటనుండి కదలలేదు.

పిలుచెను. నాకుమాటలు ఆలిగొనియున్నారు. చాకి నేనావరము నీయవలెను.

ఆమెతో యెంతోదూరము వారందరను భోజనము చేసిరిని చెప్పినాను. ఆయనను ఆమె ఆహారమునుతిరుగా తీసి కొనివెళ్లుట కంగీకరింపలేదు. మేనుండరము ఒక్కొక్కరము ఒక్కొక్కరము కము వంతున వారగింతుచుని చెప్పి అట్లేచేసితిమి. ఆమెను మా బండిలో కూర్చుండబెట్టుకొని నగరమునకు తీసికొనివెళ్లి ఆమెను స్వగృహమునకు వదలివెట్టితిమి.

దేవదాస గాంధీ

గాంధీమహాత్ముని తండ్రి.

“మిక్కిలి సంతోషించితిని.”

ఇండియన్ యొక్క ప్రతిభకు సుపాదకుడుగ నుండిన నవాబ్ దేవదాస గారు వెలసాటకు వెళ్లుచున్నారని, తెలియగానే గాంధీ మహాత్ముడు తనకుమాటకు దేవదాస గాంధీ కిటులు తండ్రి నిచ్చెను.

మహాదేవుని గూర్చి విని మిక్కిలి సంతోషించితిని. దుర్గ (మహాదేవ దేవాయ సత్ర) ఆరోగ్యముగను సుఖముగను నున్నదని తెలించెను. ఆమెకప్పుచున్న యెడల నిరటకు రావచ్చును. నిన్ను ఆరెడ్డుచేయువఱకు నీవు ప్రతికను నడుపుచుండెదవని నమ్ముచున్నాను. ఆమెకు మరయొకరు వచ్చి నీస్థానము నాకై మించెదరు.

వాతావరణ స్థితి

1922 సం॥ జనవరి 7 వ తేది శనివారము

తేదీ ముఖ్య భారతము	గ్రామములలో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	గ్రామములలో అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత	తేదీ ముఖ్య భారతము	గ్రామములలో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	గ్రామములలో అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత
గోపాలపూరు	75.9	57.8	...	40.08	44.10
నిర్మాణములము	78.8	66.0	...	39.51	85.59
కాకినాడ	79.5	67.0	...	39.86	87.86
బందరు	81.9	68.8	...	38.78	89.81
కంటూరు	84.9	66.2	...	30.28	81.11
కెల్లూరు	84.7	67.9	...	35.05	85.08
మద్రాసు	84.9	68.5	...	49.82	48.60
హైదరాబాదు	76.4	66.1	...	31.48	39.47
అనంతపురము	86.8	67.1	...	29.90	38.89
బళ్లారి	85.8	64.2	...	27.10	19.75
కర్నూలు	67.8	66.8	...	17.97	25.55
కడప	88.8	69.1	...	37.00	30.55
తెలంగాణ	79.9	61.5	...	35.59	34.21
కొండవీడు	87.8	69.8	...	19.20	21.01
కెల్లూరు	88.6	68.8	...	45.59	41.86
నీలము	88.6	68.8	...	46.25	38.41

అంతటను వాయుభారమునందు మార్పులులేవు. బాంబాయి కర్ణాటకములందు మామూలు కన్న స్వల్పముగా తక్కువగా నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో స్వల్పముగా వెక్కువగ నుండెను. వేడిమియందు మార్పులేదు. ఎక్కువప్రదేశమునందు కొంచెము తగ్గెను. కర్ణాటకము, దత్తవండులములందు స్వల్పముగా వాచ్చెను. సత్కారలలోదత్తు నిన్ని ప్రదేశములందును వర్ష్య మొదలము మామూలుకన్న స్వల్పముగా తగ్గెను. పూర్వవేడిమి ఒకమాదిరిగ వాతావరణమునకు నెక్కువగ నుండెను. సత్కారల లందు తగ్గెను ప్రదేశమునందు దామాసాయిని కొంచెము తక్కువగ నుండెను. రాత్రి వేడిమి దామాసాయిని స్వల్పముగా తక్కువగ నుండెను. తూర్పుతీరమున వాయుత్వనం దార్ద్రత స్వల్పముగా తక్కువగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో స్వల్పముగా వెక్కువగ నుండెను. కొరమాండలు తీవ్రమందును కర్ణాటకమునందును మేఘము లొకమాదిరిగ గలవు. మిగిలిన ప్రాంతములయందు కొంచెము తక్కువ. రెండు ప్రదేశములందు మాత్రము స్వల్పముగా తగ్గెను గదుల, వాతావరణమునం దార్ద్రత లేకుండనే యుండ గలదు.

ఎస్. ఆర్. యు. సామూరు.

1.1-22 తేదీని రావరం గ్రామములో గొప్ప కథ జరిగింది. అనేకులు ఖద్దరు బట్టలకు భరించి సభకు విచ్చేసిరి. సుమారు 2 గంటలు గంభీర వ్యాధి మియ్యబడెను. సుమారు 80 మంది కథిలు కాంతిస్త్రయములో నుండుచు వచ్చి నాల్గు చేసిరి. ఇంకను కొంతమంది చేర నున్నారు.

అపదాభాద సభలు

కడప దేశీయమహాసభ

కొలది ప్రతులు మూలము.

ఇందు అనామకావ్య పురచారిత్రికము, శతీయ సభామందిర రమ్యములు, తాత్కాలికాభ్యుదయ లగు నాకిం అభ్యుదయ భానుగారి గంభీర వ్యాధిసంబంధము, మహాత్ముని కవనా మృతంబును, చిత్రరంజనదాసు వారి శతీమణియొక్క యాత్రికంబు లగు సంతోషములను యింకనుగట్టు ముద్రింపబడినది.

మొత్తము 1-3 0-4-0 } పోనేటి ప్రత్యేకము.
50 ప్రతులు 11-0-0 }
100 ప్రతులు 20-0-0 }

కలయెవారు:— ములుగు వెంకటరమణయ్య, కృష్ణాపత్రికాకార్యస్థానము, బందరు.

మంటల బాటుడు

అమానుష చర్యలు

మనుష్యులు లేనిగురులలో ధ్వనులు.

కారణములేని మంటలు

హంగరీదేశమున కిస్కమెటు గ్రామమున నొక పాకీవాసు (సా-వెంయ) కడుగు. ఆతని కుమారునిపేరు బానుభగవాను. ఆతని చిన్నతనము నుండియు అతడే గదిలోనుండి ఆగదిలోని సామానులు తరుంతటనే కదిలిపోవుచుండును మనుష్యు లెవ్వరును లేని గదులలో గురుగుభ్యులు వివలదును. ఇట్టి అద్భుతచర్యలు జూచి ఆతని కటుంబమువారు చాలభయపడు చుండిరి. అతనికి 12-వ పుట్టినదినము జరిగినది మొదలు అతడున్న యింట్లో కారణములేని మంటలు లేవసాగెను. అచటిప్రభుత్వ వ్యవస్థకులు పరిశోధనలగావించి భూమిలోనుండి వాస్తా అనుపదార్థము వెకివచ్చుచుండుటవలన మంటలులే విని తేల్చిరిగాని మూఢవిశ్వాసులగు గ్రామవాసులు వానిని నమ్మలేదు. అందువలన వారి కాయూర ఎవరును బస యిచ్చిన. దున బానును అతని తల్లియును బుడా చెప్పనగరమున కిరి. అచటకుడ మరల నమలే మంటలు లేవి ను. రాత్రి నిల్చివాడు పరుండిన ప్రక్కమీద మంటలు కనబడ సాగెను. అతనిదవడలు జ్వరముతో వేడిగా నుండెను. తలగదా లకు కాలినదాగు లేవడెను. ఆ నిల్చివాడు తన ప్రయత్నము లేకుండనే అగ్గోచరములును హానికరములు నగు భూతములను తనమెటు తానుకాపురమున్న యింటికి గొనివచ్చును గాన నతనికి బసయిచ్చిన అపాయము కలుగునని బుడా చెప్పుగా గూడ వారి కెవరును బసయిచ్చుననిరి. ఇపు దాబాలుదొక నుప్రసిద్ధుడగు భూతకాస్త్రవేత్త (స్పిరిటు అల్లికు పులొకములూనివారితో మాటలాడు నతడు) సంక్షుణ్ణుకింద నున్నాడు. అతడీ అద్భుతమును వెల్లడించెద ననుచున్నాడు. పరలోక సుభాషణమున కొక క్లాఫ్యుమగు నూతనసాధనమును కనిపెట్టితి ననుచున్నాడు. (జెయిటి ఎక్స్ప్రెసు).

డిసెంబరు 27-వతేది నుండియు మానవేయబడిన ఇలాల్ యను డిస్కంటు బ్యాంకు పరిపాలనకు ఇటలికోర్టువాడు 4 గురు పరిపాలకుల నేర్పరచిరి. పూర్వపు పరిపాలకర్తలభ్యుల అస్తి యంతయు వశపరచుకొనబడెను.

నోటి ను గుంటూరు జిల్లాకోర్టులో

అప్పిలు నెం 163/1921 రు.
అప్పిలెట్టు:— కొమార్తూరు నుండ రాచార్యము
రెస్పాండెంట్లు:— కొమార్తూరు కింగ్ రాచార్యులు,
4 ఈ నుండరాచార్యులు మేరాలు
వై అప్పిలులో రెస్పాండెంట్లు అత్యేకములను పూలు చేయుటకును అప్పిలు విచారణకును డి.20-1-1922 తేదికి వేయబడియున్నది. గనుక అసాను పగలు 11 గంటలకు రెస్పాండెంట్లునాడు కానియడల వారలను యకస్పర్శి చేసి వాల్ల పరోక్షమును అప్పిలు విచారణ చేయబడును.
6-1-1922 } అన్నంరాజు శీతావలిరావు,
గుంటూరు. } అప్పిలెట్టు తరఫున

నెల్లూరు జిల్లాకు మునననకోర్టులో

స్కాల్లు 1921 సం॥ నె 286 రు
వాది:— తిరుపతి వేణుగోపాలాచార్యులు.
ప్రతివాది:— పూడివ ర్తికొటాసు
యా నెంబరున వాది ప్రాంతమునకు వాదనా కరు. 19-8-0 లు రాబట్టుకొనబడు ప్రతివాదియైన రావా వేయబడి సదకు దావా 19-8-22 తేదికి వాయబా చేతులు యున్నది. ప్రతివాదికి అత్యేకములములు దావా నీటిని పంపెను వారి కానందు యిందులో ప్రకటి. చదవమున ప్రతివాది సదకు. వాయదానాడు 11-వం బుకు కొర్రువా యెదుట హాజరై మనిమి చేసుకొననయెంత ప్రతివాది పరపక్షంలో సదకు దావాను తీర్చానించబడుననిన్ని తెలు: మయినది.
తిరుపతి వేణుగోపాలాచార్యులు వాది

వృత్తాంత లేఖలు

సత్రైవల్లి వార్తలు

ఈదిగువ వివరించినవారం ఆయా గ్రామములలో కాంతివైద్య సంఘములు ఏర్పడి కాంతివైద్యముగ చేరిరి.

కాంతివైద్య 3.9 చెట్టు కొమ్మపాలెం 20 గ్రంథశాల 20 పుట్లపాడెం 20 చింతపల్లి 2 సత్రైవల్లిలో 20 చేరిరి. యింకను అనేకులు చేరుచున్నారు.

సత్రైవల్లి తాలూకా గ్రంథశాల వార్తలు

ఈ గ్రామంలో 20-1-20-21 తేదీన శ్రీ పరమహంస వివేక కయ్యగారి ఆధ్వర్యమున మహాజన సభ సమావేశమయెను. యీసభకు సుమారు 200 మంది ఆంధ్రవైద్య విద్యార్థులు, శ్రీమత సత్రైవల్లి తాలూకా కార్యకర్తలు, సంఘ కార్యదర్శిగారును అచ్చంపేట ఫిర్యా ప్రచారకులును అగు శివురపు వెంకటప్పయ్యగారు వచ్చి విదేశీవస్త్ర బహిష్కారము గూర్చియు సాక్షాత్తుల వస్త్రా విసర్జన గూర్చియు విపులముగా గంభీరపద్యములు నాసంగిరి. సభలోని ముగారు 20 వందల వ్యవసాయదారులుగా చేరిరి. యింకను అనేకులు చేరుచున్నారు.

శేపల్లి

(ఒకవిశేషము)

జనవరి 5:—ఈవూరిలో యీనెల మొదటి తేదీనుండి వ్యవసాయదారులు విదేశీవస్త్రాల సామగ్రిని వారాయ కార్యముగ నున్న 20వందల మందిగా కాంతివైద్యమైన బోధ చేయుచున్నారు. యిప్పటికిత సుమారు యాభైవందల సేవకులు చేరినారు. మాయూర కల్లుడుకాణము ఒక ప్రాంతమున ప్రోద్బలమున నొకరైతు పెండ్రుద్యారా మంజూరి చేయించుకొనినాడు. రెండుమాసములనుండి గీతగాండ్ర కట్టువల్ల దుకాణము సారంభించియు, ఇప్పుడు పొరుగువారు చి యిద్దరు గీతగాండ్రను తీసుకొనివచ్చి దుకాణము ప్రారంభించి చూచుచున్నారు. ఇకముందు యెక్కువగా పనిచేయవలసి యున్నది గనుక యింకా పెద్దగాండ్రను సేవకులుగ చేర్చుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది. సారాదుకాణదారు నవ్వువచ్చుచున్నది. ఇట్లు అప్రదలచేయించవలసినదనియు జిల్లా కలెక్టరుగారికి తెలియిచ్చుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ఈ గ్రామంలో నిన్న సాయంత్రము మీటింగు జరిగినది. శేపల్లి మ్యూనిసిపల్ కమిషనరు లాలా అహమ్మదు సాహెబు గారు తమ మ్యూనిసిపల్ కమిషనర్ పదవికి రాజీనామాచేసిరి. కాంతివైద్య మహాసభయందు యిప్పటికి 20 వందల చేరిరి.

గుడివాడ

(ఒకవిశేషము)

జనవరి 4:—గాధర్లదావస్థయందున్న మాపురమును పోలీసు సబ్ డివిజన్ కు చెల్లగా లేవనెందుకు గంభీరముచున్నాము. యీసభయందు 1 వల్లది ముప్పానాథు 3 కూరాళ్ళ శివధర్మరావు 3 తోట వెంకటేశ్వరులు 4 గార పాపన్న 5 భాసింబే 6 షేఖర్ మూన్ 7 తిక్కెట్టి రత్నయ్య 8 మహమ్మద్ బేగ్ 9 యాసుపురే 10 అనవకొండ ముబ్బయ్య 11 కేలంగి పోతరాజు 12 పాట్టి వెంకయ్య 13 కంపాల్ల ప్రగల్భ 143, 506, నెక్కువల ప్రయోగించినారు పిరందరు ప్రసాద్ యువరాజుగా ర్థిదేశమునకు వచ్చిన 17-12-21 తారీఖున కొట్టెన్నియు దౌర్జన్యముచేసి మూలించినారని వైశేక్షన్ల ప్రకారము సుమారు బారీ చేయించినారు. మొన్నను నిన్నను కలుగురు సాక్ష్యము విచారించి మరల యీనెల 12 తేదీకి వాయిదావేసినారు. ముద్దాయిలు బావీను యిచ్చినారు. నిన్న పుదయమున సాక్ష్యమున్నట్టిలు మేమెరిగిన నిజము చెప్పకాము గాని అబద్ధమాడమని చెప్పినందున వారిని సబ్ ఇన్స్పెక్టరు బూట్సు క లిత్ తిన్నిట్లు తాత్రి ట్రిలు సబ్ మేజిస్ట్రేటుగాతో కోర్టులో చెప్పినారు. ఈరోజున వారివైన బాట్ల దాఖలుచేతురను వదలి కలిగియున్నది.

తెనాలి తాలూకా మునిగోటి మార్గములలో కార్యకర్తలు తిర్యగము ప్రకారం 20 వందల కాంతివైద్యములో చేరి ధారు. యింకా చేరుచున్నారు.

శ్రీ కాకుళంలో కాంతివైద్యము స్థాపించబడినది. వైతా నూర్వనారాయణ గు నాచుకుగా నున్నారు.

బాపట్ల తాలూకా ఆస్థానముండి వెలువడిన

యొక నోటిసు

నందిపాడు ఫిర్యాలో కొన్ని గ్రామముల కరణములు రాజీనామా యిచ్చుటచేత కొన్ని కరణములపనులు కాలితియినవి. వి. రాజీనామా యిచ్చిన కరణముల జీవితకాలములో వారి కుటుంబములో యెవరికిన్ని సదత కరణము వున్నాగము అ యివ్వబడవు. సదత కరణపు పనులకు వెళ్ళి వారికి యేవిధ ములయిన యబ్బందులు గ్రామములలో కలుగుకుండా వుండేటట్లుగా గవన్ మెంటువారు తగు బంధాబ్జు చేసెదరు. ఈ నెల 4, 5, 6 తారీఖులలో చేబోలు గ్రామములోనున్న 7, 8 తారీఖులలో పొన్నూరులోనున్న శ్రీ వంగోలు గుంజులెక్కరు గారు మకాంచేపెడక కాబట్టి మీరు ఆమకాలలో హాజరు అయియుండల మీకు కరణీకపు వుద్యోగములు యివ్వబడును. మీరు హాజరై మీకు సుదేహముగా యెన్న సంకతుల విషయములు చెప్పుకొనవచ్చును.

అసహాయోద్యమము నడుపించి ముఖ్యమంత్రిగారు న్యాయ పాద్యార్థులగురు శివు పనికి రాజీనామా యిచ్చిరి.

శ్రీమైలవరం బాలభారతిమాజ

మొవారు బెజవాడ హాలులో

ఈనెల 7 వ తేదీ శనివారము రాత్రి

హరిశ్చంద్ర నాటకమును

9-1-22 సోమవారము (ముక్కోటి ఏకాదశి) రాత్రి

రామాయణమును

ప్రదర్శించుదు.

రేట్లువివర:-రివెన్యూ 2, ఇంటరు 1-8-0, కుర్చీ 1-0-0, బెంచీ 0-8-0, నెల 0-4-0.

కె. కట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

ఆరోగ్యమార్గము

శ్రీ గాంధీ చికిత్సావజీతము

గ్రంథములో ఒక్క పత్రిక అయినను వదిలక శ్రీ శ్రీ వాసుదేవ కృపవల్ల తెలిసింపబడినది. అప్పు పూర్తి అయినది స బర్తతి. సత్యాగ్రహ శ్రమమున ప్రత్యేకముగ తీయబడిన, కాపినధారి యగు శ్రీ గాంధీయహోతుని ఛాయాపటము ఇందు చేర్చబడినది. బైండింగులో నున్నది. ఇదికాట 25 పుస్తక చేయబడిన ఆర్డరు పంపినవానికి యీనెల 15 వ తేదీనుండి పుస్తకములు వి. పి. గ. పంపబడును. ఎవ్వరికైన అక్కట లేనయెడల ఆ తేదీలోపుగ తెలుపాలెను. అభిప్రాయ ప్రచారముకొఱకును, డౌమినివాణ కాగ్యునహోమార్గమును ఉద్దేశించబడిన దగుట చేత స్వల్పపువెలకు యివ్వబడుచున్నది గాన వి. పి. లు తిరస్కరించి దండగు కలం జేయకుండవలె నని కోరుచున్నాను. ఇప్పుడు అప్పువేసిన 2000 ప్రతులకును చాలకాట ఆర్డరు వచ్చి యున్నది. గనుక యింకను గ్రంథములు కావలసినవారు యీదిగువ చిరునామాకు వెంటనే వ్రాయుట యుక్తము.

గూమారి రామచంద్రరావు

నేపకసంఘము, గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి

వ. కే. పి. సి. వారి

క్షీర వర్ధిని

ఈదివ్యావృత్తము తలుపు పాలును బిడ్డిజేసి

శిశుర పుష్టిని కలిగించును.

పిల్లలకు సుదీని. పుష్టును లేని రుదగల రసాయనము. వార్షికు బుట్టకు బుడ్డతో పనితరు పిల్లలు, తల్లిలకు సుఖపడదు. బావీను లగు పిల్లలకిచ్చి జబ్బులు పోయి దేహపుష్టి కలుగును. వెల బుడ్డి 1-3 1-8-0

వి. కి. తో కలసి యా 2.

మావద్ద ను ప్రార్థకుల ఆయుర్వేదోపములు చిహ్నులు

ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మునశవు కోర్టులు

స్కాఫ్. 1445/1922 గం.

వారి:-చిట్టెల చిన్నయ్య

ప్రతివాది:-ధూళివార్తవరయ్య.

వాది పేర 21-12-1921 వ ప్రతివాది వ్రాయించి యిచ్చిన ప్రోటోలునుబట్టి 2-10-27 రాబట్టుకొనుటకు ఈ దావా తేబడియున్నదనిన్ని ఈ దావా 30-1-22 కి వాయిదా వేయబడి నున్నదనిన్ని తేటకు ఏ ఆక్షేపమున్నది కోర్టులో హాజరై నెలుపుకొనవలసినన్ని అట్లా హాజరు చేసియు పరోక్షమున ఈ దావా తిర్యగించబడుననిన్ని యాకోసు ప్రతివాదికి తెలుపడమొనెడి

అ. సూర్యరామయ్యర్ జి.సి.

ప్రీడరు కనిగిరి 3-1-22.

ఆయుర్వేద చంద్రిక

ఇది మాసమున ఒకటివంతు సువర్ణరమునకు 12 గుచ్చములుగా ప్రయోగించబడును. ఆరోగ్యసంబంధము, ఆయుర్వేద సంబంధము, వైద్యమధ్యము లన్నియు కరలాలకులముగా చూపించుచుండును. ప్రతివాదను, ప్రతివైద్యమును, చూడదగినది. 2 అణాలు బిళ్ల లంపిన దూదిరి పత్రిక యుచితము.

సంకల్పర చంద్రిక 8-0-0. దిరభాన్తు వెంట పంపవలయును. లేక వి. పి. గా పంపవచ్చు పంపెదము.

గ్రంథాలయములకు మాదిరి సంచిక యుచితము.

మేనేజరు, ఆంధ్రఆయుర్వేద గ్రంథమండలి, 3151 పెరిడేపి - నెల్లూరు జిల్లా

అపాయములు

ప్రలేదినము ప్రకటించు కలుగుచుండును.

రక్తము కాకట, ఎముక విరుగుట, బెజుకులు, మూత్ర, క్యాసాపరోధము, నీళ్ళలోపడుట, కాతిన గాయములు, నలుకులు, గాయములు మున్నగునవి ఎచ్చటనో యొక్కచోట రక్తపుక ప్రతిదినము కలుగుచుండును.

సరియైన సహాయము లేకపోవుటచే తలుపుగా ముంజుములు, కాళ్ళపై నెన దుప్పలక, స్థిరమైన కుహాపములు కలుగుచుండును. గనుక బాలురు, బాలికలు, పురుషులు, స్త్రీలు, ప్రతియొక్కరను నడుపుకొని ప్రథమ చికిత్సనా తేయకుటకు తెలుసుకొనుట మంచి.

పాపరు యు తామారావుగారిచే వ్రాయబడిన అపాయములకు ప్రథమ చికిత్స అను గ్రంథము అపాయమునప్పుడు డాక్టరు వచ్చుచుండుటకు చేతులనీసి

లను తెలుపును. అది బహు సుఖకరైలో (వాన) విస్తా మైన ఉదాహరణముతో అప్పు చేయబడియున్నది.

అంగ్ల, తెనుగు భాషలలో ఈ పుస్తకము వ్రాసినారు. ధర 1 కి రు. 0-12-0 ఇప్పటికి వేసనెలు కావలె అయ్యక మైనది.

Sri Krishnan Bros., Chemists & Opticians Post Box No 165, Madras.

బెంగుళూరు

స్వదేశిబసీనులు, మేజిస్ట్రేటు.

విరమైన ధరలు మేలైనవరకు

యంత్రాలయమునందడి నేరుగా తెప్పించునట్టి

మాకు ప్రత్యేకముగా వ్రాసి తెప్పించుకొనును.

రాది, బెంగుళూరు రత్నకరబట్టు, కంబట్టు, రిగ్గులు, కృష్ణ, లక్ష్మీ, సరస్వతీ, తిలక్, గాంధీ మున్నగు వెండి ప్రతిములుకాడ మా వద్ద గలవు.

బాగుగా ఐని చేయునట్టి దొంగ్యర గల ఏజెంట్లు కావలెను.

Pahajrai Ramnarayan & Co., Dept A. P.

Wholesale Hosiery Merchants Bangalore City.

దంత చూర్ణము

వెల బట్టి 1-3 0-2-0 12-3 యా 1-4-0

అమృతాంజనము డిపో, బాంబాయి - మదరాసు.

ఒక ఆహ్వానము

ఈ వారములందు అనేకులగు మా స్నేహితులు వారి దేశమునుండి యిచటికి వచ్చియున్నారు. వారిలో కొందరు మా కార్యాలయమున వచ్చియుండిరి. ఇదివరలో మాతో వ్యాపారముచేసిన అందరినిన్ని మాకు చూడ కతూహలము కలదు. మరిన్ని ఖాతాదార్లు కానివారుమాడ మా కార్యాలయమునకు వచ్చి మా క్రొత్త పనులను చూచుటకు సంతోషముగ ఆహ్వానించుచున్నాము.

ఈ ఆహ్వానమును ప్రతివారికిని మేము కంపెనీలవలన భావించి మా సరుకులను తిలకింపటకు రా వచ్చును. కొనవలెనది నిర్బంధ మేమియులేదు. అయితే వారందరికి మా ధరలజాపితా నిచ్చెదము. తీరికయగు కాలములందు చదివి చూచుకొనవచ్చును.

గడియారములు, ఔద్దగడియారములు, పౌర కలములు, వాటర్ మేకులములు క్రొత్త క్రొత్త రకములు మా కార్యాలయమున యున్నవి. మేము బ్రింకు వెల్ట్రా, తోలుసంబలు, క్యాలెండర్లు, డైరీలు మొదలగు రకములన్నియు సీనునుండి తెప్పించియున్నాము. వాటివన్నిటిని తమకు చూపగలము.

మన యువరాజుగారు సంచారములో నున్నతరి వాడు కొనునట్టి బండికి సమాన ప్రాప్తి కాయను చూడవచ్చును. దాట్టికారు, విల్లీస్ నైటు హంబర్, రిసార్టు మొదలైన క్రొత్తరకముల మోటారుకార్లుకూడా మా కార్యాలయమున కదర్శించబడియున్నది.

మా త్రొక్కును బండ్లనుగురించి చెప్ప వచ్చురలేదు. ఏలన మాకు మావద్ద మంచినీరకముల ట్రింప్ బి. యస్. ఎ. ఫోబీము, క్రెనాక్, టెరీయర్, ఇఫ్విక్స్ మొదలగువి వివిగ నుండునని తెలియును. అవి యన్నియు మా సైకిల్ డిపార్టుమెంటులో నున్నవి.

యిచ్చట మావద్దపున్న అన్ని సామానులుగురించి వివరముగ వ్రాయజాలము అయితే తాము మద్రాసు వదలుటకు మునుపు మా కార్యాలయమును చూడవలెనని కోరెదము. తాము త్వరలోవచ్చుట చాలా యుక్తము.

అడిసన్ ఆండు కంపెనీ లిమిటెడ్, హంటు రోడ్ - మదరాసు.

(బాంచీ బెంగళూరు - వుడక మండలము.)

No Speculation
Sound investment

స్వదేశాభిమానలారా!
ఉపేక్ష చేయవలదు!!

శ్రీమముగ వాటాలకు దరఖాస్తు చేయుడు.
నూటికి రూ 16 లకు తక్కువలేకుండ లాభమువచ్చును.

బెజవాడ స్పిన్నింగ్ ఆండ్ వీవింగ్ మిల్స్ లిమిటెడ్, బెజవాడ.

(1913-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు ప్రకారము స్థాపించబడినది.)

మూలధనము రూ 20,00,000 లు; రూ 20 లు విలువగల 2,00,000 వాటాలు గా విభజించబడినది.

దరఖాస్తుతో రుగిలున్న, అలాటు మెంటు అయినపిదప రుగిలున్న, మిగిలినది మూలధనములకు తక్కువ కాని రెండువాయిదాలలో చెల్లించవలెను.

డైరెక్టర్లు.

1. డి.వాక్ బహద్దర్ కొమ్మిరెడ్డి మార్కెటారాయణమూర్తి నాయుడుగారు, కాకినాడ.
2. రావుబహద్దర్ చింతలపాటి వేంకటసుబ్బారావుగారు, విశాఖరట్నము.
3. పనురుర్తి వీరభద్రస్వామిగారు, విజయనగరము.
4. గూడూరి లక్ష్మణరావుగారు, బెజవాడ.
5. చుండూరి సీతారామయ్యగారు, బెజవాడ.
6. తమ్మన నారాయణమూర్తిగారు, బెజవాడ.
7. ధూళిపాళ్ళ మురహారావుగారు, మొగలూరుపురం.

మేనేజర్లు.

- ఇంజీనియర్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా - బెజవాడ.
ఇండియన్ బ్యాంక్, లీడ్ బిడ్, మద్రాసు.
ఆడిటర్లు:

- జి. నరసింహంగారు, ఎఫ్. ఎఫ్. ఎఫ్. ఆర్. ఎస్. మద్రాసు. దుర్గధము. 1922 జనవరి 15 వ తేదీనాగా అల్లాటు మెంటుజరుగును. గనుక త్వరితముగా పేర్లకు కొనవలెను.

రిజిస్టర్డ్ ప్రాప్రెక్టరు, దరఖాస్తుపాఠములు, యితరసంజాయిషీ వలయువారు

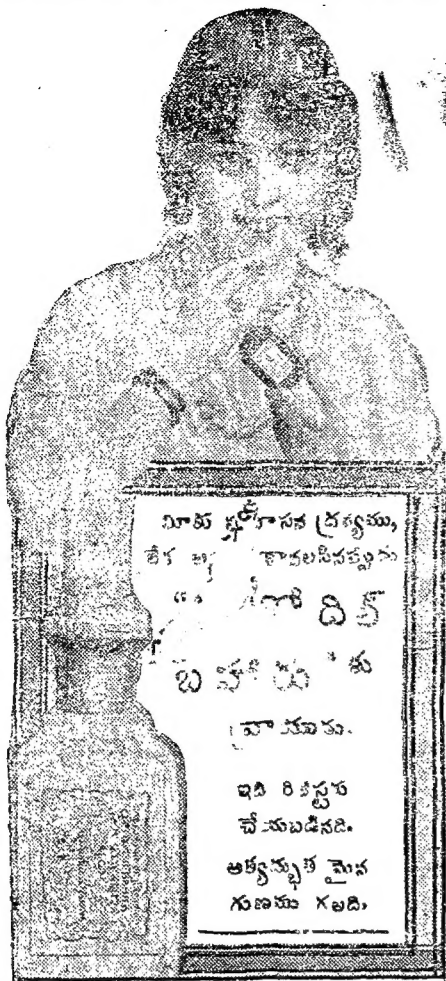
గూడూరి లక్ష్మణరావు

మేనేజింగు రిజెంటు అండు డైరెక్టరు

బెజవాడ స్పిన్నింగ్ ఆండ్ వీవింగ్ మిల్స్ లిమిటెడ్ - బెజవాడ

అని వ్రాసినచో బడయగలరు. చాలామంది ప్రాప్రెక్టరులు తమవద్ద వృధాగా యంచుకొన్నారు. అట్టివా రందరు పెంటనే పేర్లకు పుచ్చుకొనిన సంతోషము. లేనిచో మా అడ్మిను

తిరిగి పంపిన కొరచున్నాము.

వెంటుక లే ఆందము. రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

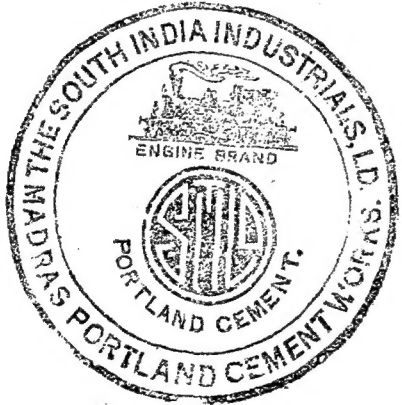
వెంటుకలు దువ్వెనతో ఊడి రాకమును పే త్వరపడు
ఊడికమ్మట మొదలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పొడైపోవును.
అంతవరకు రానీయకద్దు.

నేడే
కామినీయా నూనెను
వాడుట మొదలు పెట్టును.
ఇది రిజెక్టరు చేయబడినది.
వెంటుకల కెట్టి రోగ మున్నను, కోరో మాంద్య మున్నను,
యిది ధివ్యవధము.
వెంటుకలు చిట్టటం గాని, ఎరుకు గాని యుండను.
మీ వెంటుకలు మరల యెప్పుటి మెత్తదనమును గల్గి వట్టు
వలె నుండి మెరయుచుండను.
ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుడు.
వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.
కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.
వెల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. కి. చార్జీలు ప్రత్యేకము
అన్ని పోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
విక్రయించబడుచున్నది.
1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0
1 డ్రాము " " 0 12-0
1/2 డ్రాము " " 0-8-0
ఇది నుండి లమ్మకా రందరివద్దనున్న, సరకు లమ్మ
చారిత్రము గూడ దొరకును. లేకున్న,
పోలు యే జెట్టు:—

Sole Agents:—
Anglo Indian Drug and Chemical Coy.,
155, Jumma Masjid,
BOMBAY.

అంగ్లో-యిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్
కెమికల్స్ కంపెనీ,
115 జమ్మామసీదు, బొంబాయి

"ట్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమెంటు" "ENGINE" BRAND PORTLAND CEMENT

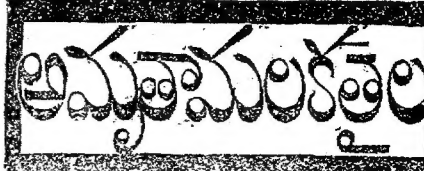
గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంటులు
హిందూరాజ్యములు
గనులు, త్రొవ్వ కంపెనీలు
కలెక్టరేటులు

మదరాసు కార్పొరేషన్
మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు
మునిసిపాలిటీలు
ఇంజనీరింగ్ వారు

- అందరును విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఏలననగా:—
1. మాయొక్క "ఇంజిన్" బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమెంటు కుద్రమైన మూలపత్రములతో చేయబడుచున్నది.
  2. బ్రిటిష్ స్టాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారము కుద్రముగా చేయబడుచున్నది.
  3. అనేకరకముల చేయక, ఒక్క-చేరకము ఎంతవారుగా చేయవచ్చునో అంతవారుగా చేయబడుచున్నది. వైదొలిన కారణములచేత అందరును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలమి సిమెంటులో యున్నదని అందరికిని తెలిసియున్నది.
  4. సిమెంటు తీయనప్పుడు "ఇంజిన్" బ్రాండు అడిగి తీసికొనినయెడల కట్టడములందు లోపములు కలుగనేరవు. సిమెంటు వాడుటయందు ఏసంశయములు యుండినను మాత్రవ్రాసిన వివరము మా ప్రాధుగల వా.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమెంటు వర్క్స్
సొంతిదారులు:
ది సౌత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్
పోస్టుబెట్ట 101, మదరాసు.
THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS
Proprietors.
THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.
(2049)
Post Box 101, MADRAS.
International Ad. Service. S-83.

వైద్యరత్న పండిత డి: గోపాలాచార్యగారి

కొరన్నును కండ్లను సర్వదా కాపాడును
అస్తివిధ శిరోశోగములను బోగొట్టును
పార్శ్వవోష్టులను దూరము జేయును
కణతనోష్టులను నిర్మూలముజేయును
పీడనరోగముల రానివ్వదు
మెదగుతు బలము కలుగజేయును (శని)
కర్మమును సఫలజేయును
కండ్లను
అపస్మారముల దూరముజేయును
తలనరములకు బలమునిచ్చును
నేత్రరోగములకు హితము
ముగ్గులను బోగొట్టును
తలచుండును బోగొట్టును
వెంటుకలను నెరయకుండజేయును
నెరిసిన వెంటుకలను నలుపుజేయును
యోచనచేయువారికి మిక్కిలి హితకరము
మాడుపోట్లను నిర్మూలము జేయును
విద్యార్థులకు సర్వదా హితము
చర్మరోగులకు మంచిజేయును
తలచుంటులను మాన్పును
అధికనిద్రను తగ్గించును
నిద్రలేమిని బోగొట్టును
దీని గుణములు అనుభవజ్ఞులకు వెలుగును.
వెల బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0
ప్యాకింగు పోటీప్రత్యేకము.
క్యాటలాగు ఉచితము.
ఆయుర్వేదాశ్రమం,
41, ఆచారప్పన్ విధి, జి. టి. మదరాసు.

త్రివృత్త లేవ్యాము

త్రివృత్త లేవ్యాము: చిన్న పిల్లలకు ముసలివారికి
గుఱియగా విశేషముచేయును.
త్రివృత్త లేవ్యాము: మూలవ్యాధులను బోగొట్టును.
త్రివృత్త లేవ్యాము: ప్రతివేరలలోను బుచ్చుకొనిన
గుఱియచేయును అగును.
త్రివృత్త లేవ్యాము: విశేషవాషణములలో కల్ల మంచి
దని చిరకాలాద్యలవాడు కల్పస్థానములో
చెప్పియున్నాడు. అశీర్వాదము, వేరల
తప్పిన భోజనమువల్ల బాగా జీర్ణముగాక
చేగులలో ఉండి, కడుపుపొంగు, అన్నము
ఇష్టములేకపోవుట, అశక్తి మొదలగు గుణ
ములుగలిగియున్నపుడు త్రివృత్త లేవ్యాము
బుచ్చుకొని ఒకటి రెండు విశేషము అగు
నట్లుజేసి తేలిక గలిగించును.
10 తులముల నెల రూ 1-0-0
40 " " " " 3-0-0
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీనాథుని
బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
మేనేజింగు డైరెక్టరు,
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)
(శని) 19, హాల్స్ రోడ్డు,
మాంటురోడ్ - మదరాసు.
నిష్ఠుముగ తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయ ఔషధములు.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.
తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
మేనేజరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,
19, హాల్స్ రోడ్, మాంటురోడ్ - మదరాసు